

Teodor Krížka

Habakuk

Aj keby viac už nezarodil sad
a vinič by mi uschol na koreni,
aj keby zahynulo každé z mojich stád
a stál by som tu plačom umorený;

aj keby deti pochoval mi mor,
i manželku a rodičov a bratov,
aj keby ma raz privalil sneh z hôr
a zaskočil ma život d'alsou stratou;

aj keby horkosť vsiakla do studne,
aj keby život vymrel v tomto pásme
a nastali by časy ozaj obľudné,
modlil by som sa, d'alej písal básne.

Aj keby celkom umoril ma žiaľ,
opretý o meč, o flautu či o rýľ
aj modlitby aj básne plné chvál
obracal by som k tomu, čo ma stvoril.

Lov

Keď odchádzam, len ako v stepi šakal,
len na lov v svojom okruhu,
aby som šiel a teba čakal,
ako dážď čaká na dúhu.

Bežím a do oblohy vyjem
hlasom až k nebu d'alekým,
a zavýjanie je môj príjem,
tak z plaču žije harlekýn.

Aj naďalej tak moje srdce poznač,
obtri sa bokmi o kameň.

Až zavetrím ťa, budem boháč,
hlad samým vytím oklamem.

Aj naďalej tak tráp a klam ma,
nech prichádza mi plúca dmúť
vzdialená, ale prenáramná
chuť do života, dlhá smrť.

Báseň

Nie jazýčkami vyberavých mačiat
oblizovať med z plástov -
vo vzduchoprázдне kráčať
po lane nad priepasťou.

Prvotným echom jaskýň,
dymom a ohňom sýť ma.

Milovať, triasť sa, mať s kým
spolužiť ako s tvárou britva.

Neprevteliť sa nikdy do búst,
kde živé oči zhasnú.

Ak áno, ešte prv mi odpusť,
opusť ma krásnu.

Rozpory

Raz sa mi možno podarí
napísať verše, aspoň pár,
nie o jari,
no ako samu jar.

Zvedavo nazrieť do kútov,
kde zataja sa len
tajomstvá ako zákrutou
prikrytý ďalší deň.

Prečítajú a pozrú do diaľky,
duša sa napije,
a zavoňajú fialky
a v lete ľalie.

A budú krútiť hlavami -
potom tak ako prv,
ako je možné, že tak hrešia mi
žily a v žilách krv.

A zadrie sa im v pamäti,
že čosi isto tu
nehrá, veď taký nesvätý,
a píše čistotu.

Február

Vo februári ešte škriabe nechtom
po inovati v okne drsný mráz,
ale už počuť, že sa hýbe betón.
V pukline lona chladných čias
chvostíkom pohlo zrnko toho klasu,
ktorý už tuší, ale tají budúce.
Darmo dni súmračné sú a sú
mätúce noci, berú za srdce.

Cítiť už vôňu marca, čo je vláčny
d'aleko ešte, kdesi pri mori.
Na čelo iba krátke bozky dáš mi,
ľad vzbĺkne a sa rozhorí.

Keď tvoje pery bozk mi kladú
na tvár, už rozpálenú do biela,
ten oheň, ktorý potom vzbĺka z ľadu,
hoci je štvrtek, tvrdí: nedeľa.

Skorá hodina

O štvrtej ráno, keď ma budí krása,
veci spia, bdejú iba hodiny.
Počujem, ako v tichu namáha sa
vôkol mňa vesmír, celý, jediný,
úplný v zmenách farieb, tvarov,
zvukov,
v premenách tónov. Raz ma pochová,
no práve si ma modeluje rukou,
čo onedlho bude nachová.

Cítim pulz krvi na zápästí božom,
to teplo prstov sa ma dotýka
a z mojej tváre odrezáva nožom
grimasy spánku, zlého publika.

Pod ostrím noža chvejú sa mi žily,
budí sa krv a zaznie opera,
a možno sa len krása takto mýli,
no na šiji mi báseň naviera.

Vykúvajú mi práve v hĺbke duše dúhu
a možno ma len chvíľu vyberá
z beztvarej masy kovu na sústruhu
chudobný učeň menom nádhera.

Hlásky sa menia ako na okuje.
Každý deň krása srdce budí mi.
O štvrtej ráno sa to zopakuje,
keď všetko spí a bdejú hodiny.

Zrkadlenie

Keď spíš, len tak mi napadlo,
majstrovsky na piano hráš mi.
Lampa a záves, no a zrkadlo,
strážia ťa, anjeli a blázni.

Tienidlo, občas väčšmi žiarlivé,
ako sa na tienidlo patrí,
zACLÁŇA mi ťa ako slnko zálive
loď na päť písmen, na tri.

S písmenami či bez písmen,
nemusím za safari nikam,
iba sa teba trochu nadýchnem,
nie, neodchádzam, vznikám.

Som z teba obraz pokoja,
odrážam, aj keď zrkadlím ťa živú,
sto hnisavých rán, čo sa nehoja
od samej lásky, od údivu.

Zrkadlo, v spálni kulisa,
chcelo by odtrhnúť sa z výšok

a pádom o tú nehu rozbiť sa
na tisíc drobných sklíčok.

Stoh

Keď ešte stoh bol ako v stráni chrám
a v noci z neho povstávali hviezdy,
nebýval človek sám, aj keď bol ozaj
sám,
vesmír bol vták, čo na tom stohu
hniezdi.

Do stohu na noc slnko zašlo spať,
stoh horel, ale nad ránom bol celý,
a bola hmla, to iba pre prípad,
že by sa v noci hviezdy rozhoreli.

Miloval som ťa, čarodejný stoh
pod nami vzbĺkol, zohrial naše telá
a zhorel, zhorel do rýmov a slôh,
a so stohom si zhorela ty celá.

Možno som o tom prečítal len z kníh,
no je to jedno, bola si tá prvá,
bol a či nebol taký okamih,
veď dodnes vo mne bezo zvyšku trvá.

Raždie

V záhrade, iba kúsok od plota,
nechávam raždie, navrstvím ho zavše.
Nie je s tým veru žiadna robota,
zato v ňom majú odpočinok vrabce.

A na zimu sa v raždí schová jež,
prikrytý na noc iba tieňom lampy.
Tak dajako aj ty mi v srdci smieš
usínať, aj keď vôbec nechýbam ti.

Buzola

Navštevuje ma zopár sudičiek,
vraj skoro pôjdem kadeľahšie stade.
Čože ti nechám, syn môj? Chodníček
uprostred trávy vyšliapaný v sade.

Po oboch stranách toho chodníčka
nechám ti stromy, husté ako v lese,
sliapočky, v sene štyri vajička
každý deň, ak ich každá znesie.

Nábytok, raz sa vráti do módy,
pôjd, kam sa slnko ráno vyrediká.
Vinič ti nechám, čo už zarodí
pár zrelých strapcov hrozna do košíka.

Prach na knihách a zopár poličiek,
i túto báseň, buzolou nech je ti.
Vyšliapeš po mne v tráve chodníček
pre nohy svojich milovaných detí.
Nechám ti v sade malý altánok,
na jeseň trochu spadaneho lístia,
storočné dvere, všetky bez zámok,
v kuchyni obraz plačúceho Krista.
Zostane po mne v piecke pahreba,
na klinci kľúč, už ozaj na nič súci.
A to je celé, veď viac netreba,
dávno máš všetko podedené v srdci.

Básnik a kôň

Predjarná lúka, grošovaný kôň,
pasie sa hoci na úlomkoch stebiel.
Ozaj len básnik prichádza si poň,
ten smutný, ale milujúci rebel.
Vodia sa spolu popri tokoch riek,
tá dvojica, tak dramaticky smiešna,
a rieka básnikovi núka driek,
objať, no iba pomyselne, smieš ma.
To navyše už patrí do zámlk,
vlk v mokrých stopách, sám a taký
sivý.
Básnik a kôň, predjarný pach lúk,
aj z toho mála suchých stebiel živí.

Princezná

Kým po kamení prebrodí sa hmla,
sukňu si zdvihne, stroho, opatrne
našľapuje - raz sa už pokľzla,
odbilo sa jej očko na korune.
Princezná, v bielych šatách po členky,
s rumencom nachu, ktorý dlho svitá,
cez rieku prináša mi spomienky
s korunou z briliantov a žita.
Chodím jej zavše k rieke oproti,
na brehu trpnem, nech sa nepoklízne,
pri prudkom, strmom toku clivoty,
kde trávy sú sťa rozsypané dĺžne.

Dobrá noc

Keď ti v noci čosi verše šušká,
akoby ti do pravého uška
zaletela svätójánska muška.

Píše ti v ňom abecedou jasú,
ako inak, chudobnú, no krásu,
verše sa ti potom na nej pasú.

Ajhľa, verše, krotké biele kone,
vietor do hrív ukladá im vône,
no a duša chodíva si po ne.

Chodí si tam duša ako húsa,
po tie vône z jediného kusa.
Húsatá to takto robiť musia.

Z drobných žltých húsat budú husi,
každá krídla vyskúšať si musí.
Podobne aj básne krásu čítajú si.

Obrázok

Primíza. Zle je. Odísť dakam?
Volá mi známy. Chvíľa otázok.
Čo robím? Popíjam čaj, na jar čakám.
Čakám, až v okne zmenia obrázok.

Prikladám dlane k studeným sklám
okien,
či nepohol sa vonku pod zemou
budúci dážď, a kúpem sa a moknem
pokojom ešte spiacich koreňov.

Zo šálky pijem vôňu, ktorú para
na bielych rukách nesie ku stropu.
Priletí straka, v okne čosi tára,
to čosi mimo môjho pochopu.

Okno do dvora

Za týmto oknom, neumytým
od Veľkej noci spreď roka,
nikdy sa krásy nenasýtím,
je ako studňa hlboká.

A nekalí ju, nezamúti
ani prach na tých kúskoch skiel.
Tak za mrežami uzamknutý
duch starých záhrad chcel.

Na oknách nie je sivý zákal,
to len dážď, občasný môj hosť,
na druhej strane krásy plakal,
dával mi súcitiť na známosť.

Načo

Načo mám nohy? Nech ma k tebe
nesú.
Načo mám ústa? Nech ťa pochvália.

Načo mám oči? Vidím srdcia, že sú z nehy a lásky, a nie zo skália.

Naučil som sa chodiť a tiež vravieť, naučil som sa chváliť nádheru tvojich pliec, akoby som písal závet cez celú šírku toho plenéru.

Keď ťa mám mnoho, stále ťa mám málo, či túžim nechtiac, a či túžim chtiac. Načo mám srdce? Aby milovalo, čo nezopakuje sa nikdy viac.

Kameň

Až nastúpi čas odchodu, čas smrti, jedno či vinný, a či nevinný, nechcem byť iba odkopnutý kameň na cintorínsku stranu dediny.

Radšej sa, Pane, postav dakde na breh hladiny vesmírneho jazera, hod' kameňom, stvor zo mňa zopár žabiek, nech na vode sa kruhy rozčeria.

Rieka

Tá rieka, čo sa vlieva do nás, na zadusenie nádherná a horká, ten chlieb, a možno z chleba iba kôrka, ten zázrak, ktorý, Pane, s nami konáš, ten zázrak, mimo ktorého nič nie je, kde mimo je len studený a strašný dážď ničoty, ten opak božích básní, neprestajne sa dejinami leje.

Stojím v tom daždi, každou bunkou chytám prúd jednej správy v miliónoch podôb od kolísky až po zrelosť a po hrob, istotu, Pane Bože, si tam, si tam, si v oblaku a za oblakom, večný, si príčina, že som, veď bez teba nič nie je, tá rieka, ktorá cezo mňa sa leje, navštevuje ma, vyzlieka ma k piesni.

Súbytie

Zovriem päšť, iba vzduch mám v hrsti, zodvihnem hlinu, mám len prach,

no ďalej spletené sú naše prsty i všetky naše žily na rukách.

Kráčam sám, ale chodíme vždy spolu, so spomienkou, no s tebou po boku. Dobre mať jednoducho takú smolu, ako keď kôň má mnoho obroku.

Spomienku povolávam, buď a oži, zelené vetvičky žeň z koreňov. Dobre žiť jednoducho v tvojej koži, keď smútok radostnou je odmenou.

Schod

Ukazovák, hrotom topánok do vetra píšem, píšem do piesku, len ako oska hvízda v koliesku, len ako výšku spieva škovránok.

Aj ja som iba na oblohe bod, na nebi trávy, celom od pýru. Tráva je naveky, ja na chvíľu, nuž nech tá chvíľa niekomu je vhod.

Nedorástol som na chrám, som len schod, na plecيا stúpajú mi chodidlá, nepoďakujú sa mi spravidla, len bežia nahor ako o život.

Bez ohľadu však na nevďak, chodidlá s kameňom sa bozkali, až vyhĺbili jamku do skaly a z jamky pije vodu smädný vták.

Obriezka

Nešikovný som, vzdelaný nie veľmi, zato som aspoň svojej zemi verný, len ako jedno z úrody jej zrn, ako je nebu verný hviezdny dážď a spln.

Koľkokrát stúpim zle a pod rukami koľkokrát sa už život rozsýpa mi, no z čriepkov váz a z kúskov tanierou zlepím si ho späť s celou nádherou.

Mladistvé bláznovstvá a nerozumy, kde ste, a kde ste, moje lásky, kde ste, moje päste, a kde si, noc, a kde si, hviezda nachová, len spomienka si nehu zachová.

Opúšťal som, mňa opúšťali lásky,
jednej som verný stále - láske k vlasti,
do smrti opakovať budem odznova,
niet nad vznešenú krásu domova.

Je toľko krajín, vyspelejších väčšmi
ako zem, ktorú prosím, dušu lieč mi,
lúkami iba jednej som však zlúčený,
aj zvlčenému v srdci tlčie mi.

Po perzsky neviem, ani po latinsky,
zato mám straty ako svoje zisky.
Svet mení sa, no nič sa nestráca,
iba nov zamieňa spln mesiaca.

Mám všetko, o čo ani nepopýtam,
no s prasatami nejdem ku korytám.
Som lúka, trávu ako lúče má,
neštudovala, a je učená.

Som bohatý a plný po okraje,
chudoba dáva a vždy bohatá je,
s láskou vždy chudobný je bohatý,
len na dobré sa láska obráti.

Mám stále dosť, viac veru nechcem
ani,
len s Kristom ticho bedliť v Getsemani,
nech ako Šimon z Cyrény tá tíš
raz aspoň na okamih poniesie môj kríž.

Neustále ma treba ťahať z bahna.
Neviem nič, našťastie Boh vie to za
mňa,
na srdci urobil mi obriezku,
ku Bohu lásku, lásku k Slovensku.

Putá

Mám sestru, jednu, celú pre mňa.
Keď chválim ju, tak chválim lásku,
že síce bola tenká, ale pevná
a vodila ma na poverázku.

Trhal som sa jej, neodtrhol,
ani sa nezatúlal v liešti.
Horel som, zhorel ako uhoľ,
mám ranu od pút na zápästí.

Rana je zahojená, hoci čierna,
ranami si nás značkuje to božské.
Sestra smrť, teraz ty príď, veď ma
na svojej vôdzke.

Kahan

Na holom mieste, kde je už len polom,
spomienky zauše okná otvorila.

Nič viac, len detstvo, cestu letným
poľom,
ovocný sad a bránku do dvora.

Spomienka ešte v duši vyvolá mi
potôčik ako vrkoč z pamuku,
uzučkú lávku, vratkú pod nohami,
bezpečnú iba s otcom za ruku.

Mal som rád trojkilometrový úsek
od stanice až k raju v dedine,
k dedkovým dlaniam, plným zlata
hrušiek,
k tej pokladničke, ku nej jedine.

Dodnes mi svieti ako v bani kahan,
v tých dlhých temných štôľňach života
spomienka z detstva. Všade sa s ňou
ťahám,
aj keď sa plameň sotva mihotá.

JA SOM LES

Je les,
je studňa pod tým lesom,
lúky sú voňavé,
len ja tam nie som.

Sú tam aj mravce, pandravy a svrčky,
motýle si tam podávajú kľučky,
brehy sa obracajú
k rakom a aj k rybám,
len ja tam chýbam.

Chodia tam pútnici a maliari, čo z
rámu
stvorili okno chrámu.

V tom chráme nádhera sa
začína aj končí,
iba ja chýbam na jej omši.

Vedú tam stopy srniek, jeleňov i vlkov,
a je ich, akoby ich siali štedrou rukou,
no moje stopy sotva by si videl,
nelieta zlomený pár krídel.

Tak veru, už viac nepoletím
k lesu a k studni
ako predtým.

Les so studňou aj s háved'ou sa
skromne
prestahovali,

už sú vo mne.

Je les a studňa,
ja tam nie som,

sám som tá smädná
studňa s lesom.

Keď odchádza človek

Na jeseň, keď odlietajú vtáčky,
verím, že sa na jar vrátia spiatky.
Keď odchádza človek, stojím plačky,
či sa zjari vracajú i matky.

Plačky stojím, zatúlané húsa,
na oči si občas kladie hánku,
ale matky naspäť vracajú sa
iba zriedka, aj to iba v spánku.

Prestúpia nám sny a smutné srdcia,
chystajú nám miesto v Božom lone,
tak to chcú a tak to matky musia.
Synovia si k Bohu chodia po ne.

Z výnimiek

Keď ešte všetci spia, ja hľadám rým,
a pred obraz si spolu s rýmom
kľakám,
a spolu s rýmom verš sa pomodlím
k pomyselnému Rímu, na juh dakam.

Námaha je to krásna, náramná -
vyprosovať si rýmy u samého Pána,
a vlastne rým, i Rím, si hľadá mňa
a trpezlivo na mňa čaká zrána.

A každé ráno ma tak dojíma,
že ku mne s vtákmi zlietajú sa rýmy
a žiaden nepošle ma do Ríma,
lebo Rím je tu stále svorne s nimi.

Ak už nič inšie, aspoň dočasne
nemám čas s nikým na nijaké pletky,
a ten čas usporený na básne
sú moje mešce, plné ozaj všetky.

Kým líšky moje kosti rozvláčia -
hrdzavé chvosty sa už v kríkoch mihli -
Boh hádam prevlečie ma, svojho
boháča,
šikovne ako favu uškom ihly.

Zvnútra

Nemám už sily. Kam však nemôžu
ustaté nohy, duša ešte zvláda
strminu k nebu, hĺbku pod kožu,
kde je vždy zotrvačne mladá.

Len prejdi bruškom prsta skrz
hladinu krvi, závratu sa dotkni,
na hrany smútku prilož obloš' prs
alebo sa len o mňa opri bokmi.

Vlastne nič nemusíš, len sed'
v tom tichu, čo sa klenie po mňa,
aj keď už vo mne vôbec sily niet,
ty stále silná, láskavá a skromná.

V ostatku síl sa ako v mláčke
žubrienka
pohne zas báseň, mladučká a hladká,
a možno ešte aspoň zastenká
a vyskočí mi z duše ako žabka.

Aká samota!

Samoty niet, aj keď ťa opustí
posledný blížny, niet jej ani potom,
keď únava sa ťahá za prsty
s ostatkom vôle, hoci nevieš o tom.

Samota je len čosi ako pléd
cez hluchotu a nevidomé plecía.
Precitni, lebo osamenia niet,
je iba duch, čo potkol sa a klesá.

Za pecou svrček od úsvitu hrá
z plnosti svojej nehanebnej viery,
nehanebnejšie šípka núka z kra
krvavé pery, lebo dúfa, verí.

Kam sa len obzriem, zlí a nechcení,
na steny mŕtvi gravírujú tieň,
a čo na tom, že tieň sa chechce mi,
keď jeho smiech je pre mňa udivenie.

Navôkol sa to všade len tak hmýri
blížnymi, hoci ich tu nevidieť.
Práve hrá jeden v izbe na klavíri
a ďalší si už skúša klarinet.

Skorá hodina

Ešte spí, už sa však pohol chvostík
na úzkej hrane obzoru.
Ale kým vstúpi do pranostík,
zobudí sestru, iba niektorú.

Vykladá prsty na ostrie tej kosy,
skúša ho nechtom, až sa poreže.
Ešte vždy mlčí, aj keď zaťalo si
do členku v samom strede manéže.

Dievčatko úsvit, rozvíri krv tanca,
za ruky s makovými sestrami,

*a je to taká nádhera, až sám sa
pridám k nim, prosto nedá mi.*

*Oponu strhá, ešte pokým sedím,
krvavé beží, opäť prekrásne,
po strechách ešte spiacich dedín,
až pokľzne sa ku mne do básne.*

Genealógia

*Stála si vo dverách a ja som neprestal
nehybne hľadiť na ten výjav v ráme
verají.*

*Schod - tebe pod nohou - bol biely
pedestál
pod sochou, ktorá krásu netají.*

*Opretý o stenu pod vôňou agátu
bozkával som tvoj tieň. Vietor ma
brával na krídla.*

*Na strach a samotu striebnistú záplatu
prišival mesiac, otlačok Božieho
chodidla.*

*Nazerám do hladín. Vraj z hĺbok
presvitá
prach našich snových hviezd živo, nie
bezducho.*

*Pýtam sa obrazmi, či si, či nie si tam...
No báseň, to priveľmi ponížujúce
zaucho,*

*piť z iných nádob chce, nie z planých
úmyslov.*

*Krása žiarlivo prichádza inými
cestami,
až na list písaný vzpriamenou
chrbticou,
až pod ten pedestál, čo bozkáš slzami.*

Keď hasne noc

*Keď hasne ďalšia noc a hviezda
bledne,
a nebude už hviezdy o minútku,
niet na ten výjav rýmov, ani viet nie,
a nemáš slzy, ani za malíček smútku -
iba tak stoj a čítaj z vetra, z ľahkej
chôdze
prítomnosť dejov, za vanutím ducha
posielaj srdce všade, kam len môže,
a pošli ho, aj keď ťa neposlúcha.*

*Duch vanie, vanie, vanie, kam len sám
chce,*

*no vanie tak, že tiene v sadoch skloní,
niet preto obáv, že tiež nemáš šance,
len nadýchni sa, nadýchni sa voní.*

Astma

*Keď dážd'ovníky
upadnú do ticha
a vzduchom svištia
tureckými mečmi,*

*až ruža kvitne tak,
že ani nedýcha,*

*väčšmi a väčšmi
nehmotné ostrie
cítim na krku -
a sčervenie mi
stužka vôkol šije.*

*Chytám sa stebľa,
hľadám záruku
na vratkej lávke
poézie.*

*Počujem,
ako vo mne narieka
budúca nemohúcnosť
pľúc a dlaní.*

*Vtedy som šťastný,
že aj ďaleká
mi osviežuješ vzduch
a nezakašlem ani.*

Záplata

*Za stolom sedím, pijem s mnohými,
cudzie psy krúžia pod stolom a nohy
mi*

*jazykom lížu, každý chvostom vrtí,
ale ich dych, ten dych je dychom smrti.*

*Sedíme družne, hlas mi meravie,
darmo pripíjam bratom na zdravie,
veď čo ak iba v spoločenstve s biedou
pijem nie radosť, no hnis vlastných
vredov.*

*V spánku sen občas vynesie ma tam,
kde vidím seba samého, že sám
uprostred mnohých stolujem, no snu
to ľúto nie je,*

dušu si hodí na plecía a kamsi inam speje.

Je to kraj výšok vzdialených a závratu,
sen prišívá ma k nebu ako záplatu,
kde prefukujú sivé hmlý a vetry
na roztrhanom azúrovom svetri.

Tie nekonečne modré nebesá!
Snu ani duši spiatky nechce sa
nebies sa dobrovoľne drží,
prišitá trňmi nevädnučích ruží.

Po odlete víh

Jesenne, po odlete víh,
už iba mlčím,
ale môj tieň, môj duch
zavýja hlasom vlčím.

Prekonávajúc clivotu,
len zuby stisnem,
vyrazím z toho škripotu
ešte pár písmen.

Darmo ma všetko opúšťa,
láska i udivenie,
ako zver z húštia, z lopúšia
vrhám sa voslep pre ne.

Akokoľvek by vášeň bola zlá
a sotva o mňa stála,
niekoľko hlások z toho zbla
vyrazím, z toho mála.

A aj v tom mále ako myš
hlas, taký v hrdle tesný,
bude znieť, hoci spíš,
ako keď rastie vesmír.

Askéza

Niekedy privriem unavené viečka,
tie ošúchané krídla motýľa,
skôr ako príde chvíľa, ktorá mešká,
hoci už príde, príde čochvíľa.

Spustím ich ako v zaprášenom okne
prastaré, vyblednuté rolety,
na rube viečok svet, čo od sĺz mokne,
na chvíľočku sa zvnútra rozsvieti.

Ustaté viečka, za nimi sa štiepi
nedokončený vesmír na dvoje.
Na chvíľočku, len na okamih slepý
počujem z nebies nežné hoboje.

Dôvetok

Neviem, čo pridať k smútku.
Azda už len nádej.
Nech je v nej duša stále odetá.

Nech žije odkaz
azda v duši mladej,
Ludovít XVI.,
Mária Antoinetta.

Popravila vás luza.
Do krvi a desu
sto ráz sa ešte celí namočia.
Dve vaše hlavy
na bodákoch nesú
namiesto lúčov
už stáročia.

Vaša krv je v tých lampách olej.
Pred stáročiami ako pred rokom.
Ak miňa sa,
nuž do lúčov ďalší dolej,
šialený vek,
ak si pokrokom.

Preč so všetkými,
čo sa tu len mocú.
Do moderných čias sa nehodia.
Jedno, či kráľ, či biskup, a či kto sú.

Nech žije
bratstvo, rovnosť, sloboda.

Odpustenie

Niekedy, keď sa dotknem srsti zvierat,
v útulnej pýche sa mi zozimí.
Musím to povedať, aj keď to vpravím
nerád -

z bytostí, ktoré hrešia, ja som jediný.

Niet žiadnej viny v očiach menších
bratov,
každý svoj údel krotko prijíma,
to iba ja smrť chybne volám stratou,
tak veľmi desí ma jej hodina.

To ja som zabil pre radosť a z hnevu,
pre korisť, ktorá nezasýti hlad,
to ja som pribil sväté ruky k drevu
za lásku Boha, slobodne a rád.

To ja si stávam pod ramená kríža,
ja, krivoprišažník, zabijak a vrah,

aby som prosil, nech sa ku mne znížia
nebeské dlane, misky božích váh.

Som iba jeden z lotrov, jeden z katov,
no niekedy sa pozriem vlkom do očí
a vidím Boha, bratský pohľad za tou
lačnotou, ktorá na mňa útočí.

Na kolená sa hádzem, nariekam a
prosím,
nech aspoň vlčia smrť je moja zásluha,
veď ja som iba márnotratiník, zlosyn,
a Spravodlivý ma zas krásou roztrhá.

Každý deň

Každý deň vyjde slnko spoza čerešne a
tuje,

nikdy sa mu to nezunuje.

Každý deň sa mi v hrdle obnoví
len zopár hlások ako oslovi.

Od nadšenia už od úsvitu híkam,
veď po zázraky nemusím ísť nikam.
Zázraky chodia ku mne, je ich dosť,
to ja som u zázrakov host.

Zázraky sa mi na pečeni hostia,
ako krv po korune z ôstia
stekajú verše, našťastie,
do ďalšej básne pečeň dorastie.

Ja nie som posol, som len osol,
len o suchý chlieb žobrem, o soľ,
nech zo stola mi nebo namrví
pár oslích hlások do krvi.

Bohatší ako ten, čo nemal strechu,
som rád, že vzbudzujem chuť k
smiechu.

Doktori vravia, že je zdravý - smiech,
neprekáža mi, že som na posmech.

Ak cítim bázeň, nezarábam na strach,
na Dieťa dýcham z teplých nozdier v
jasliach,

len o tom híkam, pokým neznemiem,
ja - osol pri jasličkách v meste
Betlehem.

Maliar

Keby tak vo mne maliar bol a stál by
o farby hlások, štetec z mojich rias,
sám od seba by som mu požičiaval

farby,
no dávam mu len farebný svoj hlas.

Len hlásky dávam mu a všetky tóny k
tomu,

šum lístia, šplechot rieky, na kopčeku
zvon,

no a s tým zvonom kostolným aj vôňu
kadidla, tymián, a lásku napokon.

A maliar rodí sa a pomalúva hlasom
kraj v mojom srdci, čo by v tepnách
skôrnatel,

nebuť tej nádhery, že všetko dovedna
som,

i maliar, básnik, kňaz, i skladateľ.

Obrázok

Obrázok iba, výsek v stene iglú,
čo zabudlo sa v mraze treskúcom
nie menej ako smútok za srdcom,
čo v kope sena hľadá svoju ihlu.

Možno ťa ozaj nikam nedoviedie,
no je to čarodejný obrázok,
nieto v ňom odpovedí, len sto otázok,
a v otázkach sú všetky odpovede.

Odpoveď nájde, kto sa správne pýta,
kto celý zababre sa od lásky
väčšmi než v poľnom prachu belásky
a duša hladom tehotná a sýta.

Klávesy

Lahučké je to, tak to teda skús,
tisíckrát udri prstom do klávesu,
dotkni sa na dne studne slz,
a nepridaj ich tam, kde nie sú.

Na strunu udri, vydaj aspoň tón,
natolko čistý ako mesiac v splne,
tisíckrát skús, až prsty napokon
počúvne hudba, veki spiaca v strune.

Vyraz kus striebra z kolmých bokov
skál,

drevenou berlou udri do hlušiny,
aby sa ešte jeden zázrak stal,
nech do očí smäd znova naprší mi.

Nijaké privilégium, len dlh
pred drevom kríža, ktorý steká z krvi.

Tisíckrát udri na nečujný sluch,
a ak sa nehne, udri tisíci a prvý.

Paradoxy

Do neba padá smrť aj sen,
ale z tých dvoch mám radšej toho
pána,
čo do života zobúdzá ma zrána,
keď celú noc mi v duši šepkal - smiem?

Smrť príde raz, sen chodí tisíckrát
a so mnou umiera aj zmŕtvychstáva.
Ach, zobudiť sa, aká je to sláva -
otvoriť oči, uzrieť napríklad

kučierku vlasov, keď sa s nimi hrá
jas spoza záclon, kedy celý moknem
v daždi, čo do mňa šikmo šibe z okien
odbleskom z večne horiaceho kra.

Jedného dňa, až smrť a sen
stretnú sa v láske, zo mňa náhle snímu
dilemu, s kým ísť na hostinu,
s kým v divom tanci zhorieť na báseň.

Z Omara Chajjáma

Povstane z prachu knieža. Čo na tom?
Prach z toho nemá strach.
Nebude knieža večne kniežaťom,
prach bude večne prach.

Omar Chajjám

More je z kvapiek, no je nedozerné.
Pevnina - zrnká prachu, stojí pevne.
Ale ty, či tu si, či niet ťa ani,
mihneš sa ako mucha verajami.

Preložil Teodor Križka

Čakám

Či len tak stojím, a či kráčam dakam,
či sýty som, či neustále hladný,
zakaždým čosi ešte väčšie čakám,
a nadarmo sa noci zmenia na dni.

Čakám vždy bdely, čakám však aj v
spánku,
roztúžený, aj bez túžob a smutný,
čakávam, ako líce čaká hánku,
alebo sluch, keď čaká nehu lutny.

Keby som býval slávny, ako nie som,
ešte aj potom čosi by som čakal,
s údivom, no aj s obavou či desom,
ako keď oči čaká sivý zákal.

Čakám to čosi, čo raz isto príde,
možno tvoj bozk a možno iba dlane,
čo inú tvár už pohladili inde,
tak predvídavo a tak nečakane.

Aj potom čakám, čakám na smiech
svetu,
ako sa čaká na víchrenie tanca,
na jeden verš, len na jedinú vetu.
Čakám, a nič to, ak aj nedočkám sa.

Žalm

Bohatý odriekaj sa, kajaj sa a posti,
na vrchole síl do prachu si kľakni.
Nie je zlo prehrať popri mužoch cnosti,
zlo je vzísť na piedestál s darebákmi.

Na obdiv nevystavuje sa dobré,
obdiv si vynucuje pretváarka a faloš.
Bohatstvo tvoje nech len radšej žobre,
u Pána bohatstva si v banke účet
založ.

K chudobnejším buď stále veľkorysý,
keď siahaš k vrcholu, hľad' občas ku
koreňu,
nie ako tí, čo slasť už užili si
a prázdno majú potom za odmenu.

Zvážanie zbožia

Aká je krása, aká je to česť
pomaly kráčať po prachu a rosou
za plným vozom s ťažkým zbožím
hviezd,
koľajou stoviek naložených vozov.

Os voza škrípe, stará zemská os,
no kolesá sa ďalej sunú stráňou
s nákladom krás, i úžasov a hrôz,
i s nebesiami celkom nízko nad ňou.

Tá karavána ráno vrhá tieň,
ktorý až po smrť roztahuje dĺžku,
ale ty ešte dovol' vidieť mi ťa, zem,
kým hlavu k tebe skloním na podušku.

Majáky

V osvietení, a možno v trápnej falši,
vzdialená moja, tak mi napadlo,
že odlúčení, ale o to krajší,
navzájom sme si aspoň zrkadlo.

Myšlienky moje, obláčiky predstáv,
stretávajú sa s tvou predstavou,
a musíš vedieť, celú noc som nespál,
len vypravoval lode z prístavov.

Keď ráno spiatky vracali sa k brehom
nenaplnených túžob, bdeli majáky,
a ja som kýval vášnivo a s nehou,
o tú noc starší, ale rovnaký.

Potulky

Ulice - dlhé nohy krásnych žien
vedú môj pohľad po najbližšiu bránu,
akoby odchádzali na týždeň,
za rohom opäť vystupujú z rámu.

V zmätení, takom náhlom, úbohom,
napoly šerom opitý z tých slepôt,
náhlím sa vidieť, čo je za rohom,
no po opätkoch zostáva len klepot.

Prázdnota ma už dávno predbehla
a premýšľa, kto tade šiel, či vôbec,
a keď ma zbadá, ako z nemehla
smeje sa zo mňa, aký trápny chodec.

Večer je náhle hmatateľný, skús -
okolo pása má len úzke froté,
na obzore sa kníše zlatý prs,
a na ňom ja, vták na ostnatom drôte.

Genezis

V nebeských husliach, v dávnom
kolovrátku,
od alfy k omega sa zachvieva -
do konca sveta, ale od počiatku,
prvotná hudba, božia návšteva.

A je to Logos, slovo - plnosť skutku,
od počiatku sa chvie a rozvíja,
odvíja zvitok, povoľuje skrutku
na puku, z ktorého je ľalia.

A na tej ľalii, len na lupienku v kvete,
a možno na tyčinke ako peľ,
keď ľalia má lono rozovreté,
rodí sa básnik, aby zaúpel.

Trhá si hrud' a srdce obnažené
až po šialenstvo svätých obrátok,
ten jeho krik, to echo po ozvene,
vracia až po samučký počiatok.

Skoré ráno

Topí sa sneh, a navzdory, a napriek
pribúdajúcej bielobe
v medených rínach počuť labky
kvapiiek,
myš pobehuje po hrobe
neskorej zimy. Z belostného tanca
po vetvičkách rad za radom
ovisli sukne panien, kam sa
len oprieš pohľadom.

Je skoré ráno, svitá a je piatok,
nemrzne, snežia do písmen
útržky hebkých, éterických látok,
z akých je božia bielizeň.

Básnik je z rodu dávnych kniežat,
aj keď sa šťastie obráti,
smie neorať a nesiať ani nežať,
a preda zostať bohatý.

Život s anjelom

Tak je to s nami: zaránky
vždy šnurujem mu topánky.
Vyprevádzam ho do školy.
Nijako ma to nebolí.

Čakávam večer pred bránkou.
S rozšnurovanou topánkou
vracia sa hladný, dojatý
do mojich vrúcnych objatí.

Posadí sa mi na okne,
jedla sa ani nedotkne,
len od ucha až po ucho
usmieva sa nie bez, no priducho...

Len posadí sa povedľa.
Anjeli preda nejedia.
Nie sú však stáda robotov.
Živí sú láskou, dobrotou.

Pôrod

Len prach som, iba popol,
nik o mňa nezakopol,
a predsa ktosi zápasí,
ťahá ma z prachu za vlasy.

Už od počatia čosi zo mňa ťahá
akási sila, úprimná a nahá.
Zo zvera vo mne ťahá človeka,
človek sa rodí, narieka.

To preto nespievam, no plačem
ako dážď z intenzívnych mračien,
a plačem ako človek, ako zver
len slová pokoj, láska, mier.

Mier počína sa v hĺbke zmiernu,
keď človek v prachu nájde vieru
a zo srdca sa napojí,
ohnivko v Božom pokoji.

Ohrdnutá (h)láska

Ó, ako tebou pohrdajú, ó,
ty oplňovaná hláska z dávnych časov,
keď ešte Duchom Svätým vanulo
z umenia, a Duch žehnával mu krásou.

Obložili ťa ako kostol výkladmi,
zobliekli krásu... nechali ju samu.
Navštív ma ešte, prosím, prihliadni,
že jeden žobrák neodišiel z chrámu
a prikrýva jej hanbu deravou
onuckou básne. S krásou pobrataný
nechce viac, iba nebo nad hlavou.
Konička vod' si svetom opratami
údivu, ó, ty milosrdné ó,
vznešené ako záverečné amen.
A keby sa raz vo mne zotmelo,
nešetri ma, prvé hod' do mňa kameň.

Trojkráľová

V takúto noc aj vlky v horách krotnú,
nuž nemaj strach a teš sa, človeče.
Len zapáľ svetlo, nestaraj sa o tmú,
pred jasom sama utečie.

Tmu nezaženieš pästami a zbraňou,
darmo jej prejdú cez hrud' kolesá.
No zapáľ sviecu, so svetlom choď za
ňou,
a bez násilia sama uhne sa.

Mnoho je hriechu, ešte viacej zloby,
načo ísť k priepasti, až celkom k
okraju.

Zďaleka obíd' vybielené hroby,
nech mŕtvi mŕtvych pochovávajú.

Novína

Noc prikrýva ten zázrak, na nebesá
však o ňom vešia znamenie.

Pred hriešnym zrakom Herodesa
nevyzvala ho radšej po mene.

Ale my presne vieme, kto je malý
chlapček... že spasí človeka,
a vedeli to od Východu králi,
putujúc k nemu zďaleka.

Čo môžeme? Čo smieme v svätom
tichu,

keď Spása na nás zostúpi?

Len pridať trochu tepla k dychu
zvieratiek v nečase jej potupy.

Čarovná noc a v noci chvenie
plamienka sviece. Dieťa na sene.
Od nádherného slova Narodenie
krajšie je iba slovo Vzkriesenie.

Sekundy

Večnosť je taká. Celkom krátko trvá,
sekundu len, a niekedy aj dve.

No je ich mnoho. Keď sa končí prvá,
nad hrobom sa už ďalšia chvie.

Môžeš byť pokojný či uhundraný,
cítiť sa mocný ako Elohim,
no neprepadnúť medzi sekundami
podarí sa len ozaj nemnohým.

V živote pripadla mi krásna rola,
byť mostom sekúnd v čase bez mostov.

Aj keď už niet ťa, vďaka, že si bola
až desaťročnou mojou večnosťou.

Nebesá

Vy nebesá, sen Bohu pod poduškou,
chalúčky v stráni, chodník vrezaný
do oblej výšky rodných vrškov
hlbšie než čiara lásky do dlaní.

Vy nebesá, len koník pri válove,
studená studňa plná pohľadov,

*na pôjde hrušky, sladké, jantárové,
večný krik detstva dole záhradou.*

*Vy nebesá, vy slučky lastovičiek!
Duša sa chytí, darmo pobeží.
Namotá si ju na malíček
dohviezdne ticho nočných nábreží.*

*Vy nebesá, to ostrie, na ktorom sa
lámem
od zvera v buši k duši človeka,
v prázdnote slovo, myšlienka a amen
na kríži ramien, prameň, veľrieka.*

*Ó, nebesá, vy blikot hviezdnych nitov!
Modrý kýl lode držte pokope!
Nebeský koráb rozprávok a mýtov
v nekončiacej sa ľudskej potope.*

Pomätenec

*V pomätení, vždy vznešenom a
božskom,
keď duša býva rada presmutná,
poézia mi zalepuje bozkom
lastúry uší, čujné dounútra.*

*Žeriavy rátam - štyri... sedem, osem,
vysoko kričia, do neba.
Stačí mi med' a hukot sosien,
nič mi tu viacej netreba.*

*Načo mi treba, čo tlie, čo len hnije.
Nech si to pasie otec múch.
Mne stačí ticho poézie,
čo do hluchoty šepká duch.*

*Kozičky biele chodia mi tu mečať.
Mesiac, tá pečať, chvie i nechvie sa.
Čakanky popri ceste, oči dievčat,
dvíhajú v mojej krvi nebesá.*

*Láska je veľká! Sprevádzam ju plačky,
ja, uzlík kostí, dieťa človeka.
Živí ma ako na oblohe vtáčky
a ako ľaliu ma oblieka.*

Konečne sneh

*Konečne sneží! Aká sláva!
Snežiť aj v tebe chcelo by.
Hanba je plakať do rukáva,
keď padá perie bieloby.*

*K oknu si sadáš na stoličku,
o jeden lakeť opretý,*

*a slzy mávaš na krajíčku,
a tak ti treba, dobre ti...*

*Sneží a sneží neprestajne,
prikrýva sad a suchý pýr,
biely kôň z bielej božej stajne
akoby aj mne zo slz pil.*

*Prikladám čelo na sklo zvnútra,
až zo dna srdca, z duše dna,
čo od radosti plače smutná,
vlastne nič zvláštne dovedna.*

*Vietor je ako britva ostrý,
tak sa to Bohu zachcelo.
Biely kôň kladie nozdry
na okno, zvonka na čelo.*

*Hovorím do tých konských zreníc,
akoby počúval ma Boh,
rob so mnou, čo len mieniš,
na oblok vylož bielu krásu nôh.*

*Akže však znášaš steblá pýru,
ak stromy chystáš zhubnej vláde húb,
trp aj mňa - ešte aspoň chvíľu,
akokoľvek, len ľúb a trp.*

*O čom vietor jachce za oknami?
O čom kričí vták, čo viac už nebude,
keď mu jastrab, čo len sníva sa mi,
žltý zobák zatne do hrude.*

*Ja tak plačem, keď ma schytí krása
do pazúrov hrdej pokory
a tak zo mňa posmieva sa,
že zobákom hrud' mi otvorí.*

*Nie som posledný a nie som ani prvý,
komu krása perie vyšklbe.
Zostanú však básne, fľaky krvi,
ako hriešna spoveď na dube.*

Host'

*Krása je anjel, čo ma zbiera,
chodíva po mňa do mrazu.
Krása je láska, nádej, viera,
jedinečná a odrazu.*

*Krása, to dieťa božích náhod,
do zimy po mňa prichodí,
po celú miskú čerstvých jahôd
z krajiny večnej náhody.*

Rozprávkou, dávno zabudnutou,
dvanásť jej božích mesiacov
chlad všetkých mojich temných kútov
posviaca tvárou sviatiacou.

O čom je krása? O čom sníva?
O sebe samej jedine.
Som rád, že moja duša živá
bedlí v jej rodnej dedine.

Krása

Po svete chodí, nevidená,
zúfalo, ba až panicky
hľadá svoj obdiv, veď je žena.
Požičiava si zreničky.

Pozerá, vidí sa aj v hrdzi,
no je to iba z núdze cnosť,
som jej však naporúdzi,
u krásy iba vďačný hosť.

Ako už dlho! Koľko rokov
je mi viac ako alkohol!
Ópiom je mi, liekom, drogou.
Na nič by som sa nezmohol,
nemať tak dušu z pohraničia,
kde sadí kmín a ľalie.
Ak si ma raz viac nepožičia,
naisto ma to zabije.

Mama

Mamička moja, slnko ranné,
vstávala denne na svitaní.
Schádzalo slnko mame Anne
na všetku prácu do jej dlaní.

Také sa šťastným deťom stáva,
aj keď im v žilkách šijú čerti.
Kuchyňa. Stôl. A na ňom káva.
Biela, len taká z čerstvej melty.

Jednoduché, a predsa pestré,
len premenené na obláčky,
čudesá chodia, ak si v detstve
za stolom sedel kolenačky.

Kuchynské okná - morské brehy,
pripomenú mi zavše matku,
prísnosti trochu, mnoho nehy,
najviac však lásky do ostatku.

Nebeské dary našich matiek...
Mamička moja, hviezda ranná,

dal mi ťa Boh, ten veľký stratég,
a dal ti krásne meno Anna.

Nový rok

Čo sa to deje s nami? V snehu pod
oknami
vychodený je chodník, a sme sami.
Nik neprichádza, nechodí
už ani lístie sadať na schody.

Zametené je pred dvermi,
zametené je v srdci, ver mi.
Iba tie stopy v snehu, tie sú mätúce,
chytajú občas za srdce.

Nik v taký čas sa nepoberá nikam,
a predsa na zamrznuté sklá dýcham,
do okien ako do ľadových krýh
zas vypaľuje srdce zrýchlený môj
dych.

Na dvore meluzína víri
stopy sťa tóny na klavíri,
prehráva celú partitúru stôp,
akoby otvárala hrob.

Zametá vietor sneh a pod oknami kopí
pozametané, čiesi cudzie stopy.
Roky, tie stopy nášho života,
čo vychodila v snehu clivota.

Osudová

Bez mnohých sa dá žiť, len bez nej nie.
Nie je tu, no je ako väzenie.
Do okien mojej cely svitá mi a sneží,
aj keď tu nie je, sú len kríže mreží.

Som dobrovoľný väzeň, skoro mních,
celu mám zo stien takých prikrehkých,
až vybočenie z rytmu môjho srdca
riskuje, že ich prerazí a zruca.

Tá moja cela vysoko je, vo veži,
celá len z toho, na čom záleží.
Len jednu báseň píšem, iba jednu
knižku,
no v každom písmenku som celý, bezo
zvyšku.

Nie je tu, ale tak ma uväzní,
že nemôžem ujsť, krásou obézny,
ba sám si väčšmi uzamkynam putá,
taká je ku mne milosrdne krutá.

Tá cela stačí mi, tá nekonečná púšť
po láske smädných, vyprahnutých úst,
do skaly vo mne vyhlíbená studňa,
kam volám, príď a trestaj ma, a súd
ma.

Nehorekujem na nič, nič mi netreba,
kým živý uhlík skrýva pahreba,
kým ako v zástave a v koruhve, a v
hymne
zavinutý spím v tebe, aj keď nie si pri
mne.

Za mrežou mojej cely ruža úsvitu
prerastá do mňa, aj keď nie si tu.
Nádherná voľnosť, poviazaná sama,
v cele ma uväzní, a tak prepúšťa ma.

Dvaja

Otváraš básne ako zrelé lusky,
ale či pravdu vravíš, či sa mýliš,
pre padnutých si málo ľudský,
pre svätých zasa hriešny príliš.

Mávajú pravdu. Neraz v mnohom.
Nemôžeš si však pomôcť, ľúto je ti,
sú to len tvoje účty s Bohom,
kam nedovídi nikto tretí.

Možno sú verše na nič súčas,
no Bohu milé sú aj moje chyby.
Keby Boh mal len ľudské srdce,
koľkí z nás pred ním obstáli by?

Čo je láska

Toľkí nás priťahujú, sympatickí
a múdri. Blízkosť s nimi hreje.
Pri nich sa rátajú nie straty, ale zisky.
Ale to ešte láska nie je.

Rozosmejú nás, povzbudia a tlačia
do výšok, tam, kde sami krúžia.
Ale to nie je láska, to je vtáčia
živelnosť, ktorá vyvríe z muža.

S mnohými sa dá poprechádzať v
daždi
a potom k sebe priložiť si líca.
Ale láska je, keď sa navždy
zaspáva s chuťou znovu zobudiť sa.

Ochabne tvár a ochabnú i prsia,
v hrudi sa rodí zavýjanie vlčat.
No láska je, keď menej bolí duša,
lebo máš s kým a najmä o čom mlčať.

Žeriavy

Keď prilietajú žeriavy, aj sám si
pripadáam ako vták.
Len ako sama voľnosť, vznešená a
ničia.

Vyvrátia len tak hlavy dozadu a v
tanci
k oblohe čosi prenikavo kričia.

Nerozumiem ich reči, ale kdesi vnútri
otvárajú sa studne,
zamknuté už vari od praveku,
a ja smiem piť. A nebývam už smutný,
a cítim taktiež pieseň, prostorekú
ako tie krdle. Akoby mi v hrudi
prerazil ktosi dieru.

Áno, už mi chýbal
ten spev, čo v srdciach ľudí
na vlasec lásky
loví boží Rybár.

Ak

Ak padať, tak vysoko,
ak letieť, tak hlboko,
ak ľúbiť, tak široko,
no ozaj, nie naoko...

Ak dávať, tak dávať rád,
ak brávať, tak ďakovať,
ak strácať, tak stále mať,
a iba hriech banovať.

Gesto

V čase, keď pomaly plynú dni-nedni,
bez vône, bez farieb, bez rúk a nôh,
akí sme úbohí, akí sme biedni,
len kostol, ktorému nedali sloh.

Nijaký breh ani mólo, len slamka,
nijaká voda, len priepasť a tma.
Nehmotná schránka, kam úzkosť nás
zamkla
na sedem západov, nemáva dna.

*Sme iba ozveny vlastného hluku,
sneh rýchlo horiacich slamených
striech.*

*A predsa ktosi v nás zodvihne ruku,
pokynie horám a sníme z nás hriech.*

Kozmonaut

*Kedysi dávno Grečko rozprával mi,
ten kozmonaut, tak krásne o láske,
že na zemi žiť, to je spievať žalmy,
no i vzduch piť sťa božie šampanské.*

*Pozeral z nebies na to modré šťastie
a po celý let neželal si viac,
len vidieť, ako dole tráva rastie,
ležať len tak a hľadiť na mesiac.*

*Často tak ležím horeznačky v tráve
a srdcom len tak prepúšťam spev vlh,
na Grečka myslím, akoby som práve
z vesmíru hľadel, no a cítim dlh.*

*Po rokoch ten dlh aspoň teraz
splácam,
sosnový ozón vpúšťam do hrude:
keď do neba, tam k Bohu ja sám
vystúpim, či mi kyslík chýbať nebude.*

*Dnes kozmonautovi Grečkovi
odhalili v Moskve
pamätnú tabuľu.*

*

*Nedotúžim sa, nevyčkám,
až zjaviš krásu mojím zreničkám.
Odej ich prekvapením,
žobravým, uzimeným.*

*Odej ma do nežného plášťa
len ako ty, nie ako každá.
Priviň ma do hviezdneho hniezda,
ty - betlehemska Hviezda.*

*Buď v mojich očiach prsteníček,
už navždy zabodnutý do zreničiek.
Len jeden lúč. Tie jeho božské prsty
chytia ma za srdce, a jas ma neopustí.*

Ó, betlehemska hviezda!

Lalia sa ti podobá.

*Nakaz ma,
uzdravujúca choroba.*

Anne Achmatovovej

*Modigliani nie som, ešte mám čo jesť,
nekupujem si obed za obrázky,
no závidím mu, že mal toľkú česť
na celý jeden mesiac vašej lásky.*

*Tá závišť vo mne obraz zrkadlí
a moje oči po ňom dlho klížu:
Keby ste si tak ku mne prisadli
a do okna raz hodili mi ružu.*

*Rozumel by som nielen kráse gest,
ale aj vašej drahej ruskej reči,
nie ako maliar, ktorý mal tú česť
na lásku, ktorá ublíži, keď lieči.*

*Toľko je vo mne plaču ako v cibuli,
na posmech, čo mi právom patrí.
Ach, prečo sme sa vlastne minuli
o toľké desaťročia na Montmartri.*

Zátišie s kosatcami

*Dolina s riečkou, plná žltých vlh,
keď svetlo obkresľuje boky brehov,
v lopúši väčšmi napína svoj sluch,
počúva echo s nezvyčajnou nehou.*

*Cítim sa ako pohodená vec
v poriadku sveta, uprostred tej práce,
keď z brehu vyšľahne sám kosatec
a vlha ráta striebro v svojom hlase.*

*Obrastám machom, až ma napíše
zátišie v papradí a cítim, v každom
verši*

*niekto je sám, ten niekto navyše,
a predsa zjavnejší a podstatnejší.*

*Podíde ku mne, vezme za ruku
a prevedie ma cez steny tých hraníc,
kde je strach vo mne klbko pamuku,
nikomu nepotrebný, celkom nanič.*

*Prah úzkosti sa rozsypáva v prach.
Pstruh vodu ešte väčšmi rozplamení.
Ponad jas skáčem ľahko po skalách,
po schodoch chrámu, kameň po
kameni.*

Dlhovláska z obrazu

*Uprostred noci obloha a splav,
vodopád vlasov, v ktorom sídlia
hviezdy,*

*a hviezdy na oblohe ako zvitky správ
od toho jasu, ktorý v nebi hniezdi.*

*Jas padá z hlavy, čo je úplná,
v plnosti krásy, čo ma do mdlôb kriesi,
už chýba jej len drobná koruna,
ale čo na tom, kráľovnou už nie si.*

*Nenasadí ti nik viac korunu,
kto vlastne nemá v hrudi srdce kráľa,
darmo ho tvoje ústa zahrnú
bozkami, nehou, ostatkami z mála.*

*Veď bozky ako vtáky z tvojich úst
odlupujú sa, odlietajú na juh,
kde mesiac s hviezdou kýva ako prst
do teplých zátok požehnaných
chalúh...*

*Nie ako milenec, lež volá ako brat -
stretnúť ťa, jedno, silnú a či slabú,
v záhyboch svojej čistoty a šiat
z objatí, čo ťa skryli do hodvábu.*

Zamrznutý

*Na Štedrý večer, ešte za tých čias,
pradávnou, v dobe oplŕvaných
sviatkov,
vo fujavici oslovil ma hlas,
muž hľadal dcéru, chcel sa stretnúť s
matkou.*

*Ponáhľal som sa. Zima bola. Mráz
zachádzal za nechty... Len som tak
kývol smerom
k tej adrese... Hej, za tých hrozných
čias,
písaných ťažkým, skrvaveným perom.*

*Len okamih sme stáli pod chvojím
ohnutých vetiev zasnežených stromov.
Išli sme ďalej, každý za svojim,
on k blízkym za rohom, ja domov.*

*Keď náhlil som sa ráno na omšu
a nebo bolo biele ako ruža,
ktorej lupienky voňať nemôžu,
našiel som snehom zaviateho muža.*

*Vo svete, takom krehkom, nestálom,
keď dni sa topia rýchlejšie než sviečka,
komu sa vyplakať? Vari len kryštálom
snehových vločiek, čo mu kryli viečka.*

Málo

*Málo je milá, choďte s bratom dve,
po jednej modlite sa ďalšiu slohu.
Ďakujte Bohu, obíde vás zlé,
ak stretlo vás, tiež poďakujte Bohu.*

*Zlé skončí sa. Len klopte plní rán,
koľkokrát treba, ak je stále málo.
Otvoria vám aj srdce dokorán,
len klopte s láskou, vytrvalo.*

* * *

*Bez vzduchu žijeme päť minút.
Bez vody päť dní. Bez jedla
aj celé týždne dá sa nezahynúť.
No večnosť žiť len s Bohom povedľa.*

*Večnosť je život v samom Bohu,
večnosť, tá milosť, čo je bezodná.
Do rajských dverí láska vloží nohu,
veď smutno by jej bolo bezo mňa...*

Husi

*Krik divých husí, čo sa zďaleka
z oblohy sypú ako šnúra perál,
na svoj plač si ma navlieka,
na ten plač, ktorý vietor zbieral
v končinách detstva. Už sa nevrátim
po zázrak, čo bol vznešený a nežný,
a preda cítievam sa bohatým.
Krik divých husí, so sebou ma vezmi
a nes ma na juh a zas na sever,
nes na reťaziach zúfalý môj kravál,
čo v tvojich krdľoch práve zanemel
a bez teba ma dusiť neprestával.*

*Ja verím zázrakom,
veď zrakom vidím,
čo je za zrakom.*

*Nebo, čo aké oblačné,
temnieť mi
nikdy nezačne,
ani keď celkom
stratím zrak,
nepremení sa
na príznak.*

*Budem aj ďalej vidúci
očami,
čo mám na srdci.*

*V údive stále rovnakom,
zázrakom,
čo je za zrakom.*

Rozvidnievanie

1

*Otváram oči dokorán,
ešte zalepené snom
po dlhom spánku.
Ale už vidím, že väčšia ako sen
je skutočnosť.*

*Kamkoľvek upriem zrak,
zaleje moje vnútro údiv.
Vidím okvetia margarét
a počujem vtáky v záhradách,
všetok ten lomoz hmyzu v tráve,
i úpornú banícku prácu krtov,
ba ešte aj mľaskot dážďoviek.*

*A keď ešte viac napnem sluch,
počujem symfóniu,
keď vzniká kryštál.*

*Ó, pochválená skutočnosť,
Pane, ktorú si snívaš.*

2

*Predstavujem si
počiatok všetkých počiatkov:*

*čo bolo pred zrnom,
kým z neho na jar vyšľahol klas.
Čo bolo pred vajcom,
kým sa vyľahla sliepka.*

*Vidím Ťa, Pane,
ó, čistý Duch,
Logos, ako snívaš.*

*Zovšadiaľ z teba tryská,
na všetky strany prúdi,
z absolútna vystreľuje
hudba za hudbou,
obraz za obrazom.*

*Nesmierne veľká je
tvoja moc, Pane!*

Kto je kto

*Životom kráčaš s plnou kabelou,
cudzinou a či po svojeti.
V päťách ti kráča stovka priateľov,
ale len jeden vďačný je ti.*

*Sto priateľov sa bude s tebou smiať,
ješť z tvojho chleba, i piť s tebou,
no iba jeden s tebou bude znášať hlad,
keď rozdáš omrvinky z chlebov.*

*Budú Ťa vítať jazdou spanilou
a chváliť pevnosť tvojich konských
kopýt,
len jeden sa však vrhne do vírov,
riskujúc život, keď sa budeš topiť.*

*Sto sa ich prizná k tebe za úspech,
ak tvojim skutkom budú vzdávať
poctu,
len jeden prijme na seba tvoj hriech,
neopustí Ťa, keď Ťa zhodia z postu.*

*Väčšina z nich už vopred utiekla,
no vôbec, vôbec nezáleží na tom,
ak jeden pôjde s tebou do pekla,
veď ozaj len ten jeden ti je bratom.*

Čo som

*Čo tu sme? Čo sme inšie
než neforemné kúsky kovu,
z ktorých Boh kuje klince
tak neúnavne a vždy znovu.*

*Čo si tu ty? A čo tu ja som?
Čo môže pridať k dobrej zvesti
kus blázna, čo sa časom
mení v klin Bohu na zápästí.*

*Chceš mu dať lásku, zradu mu dáš,
mysliac si, že si väčšmi cnostný.
Chceš byť muž spásy, a si Judáš,
v poli ti havran bieli kosti.*

Za oknom sneh

*Za oknom sneh,
padá, a nech,
dobré je tak.
Na strechách viech
zjaví sa zbeh -
počerný vták.*

Sedí tam s ním
vietor a dym.
Celú noc spí
už koľko zím
na streche, kým
noc strážia psy.

Havran, môj brat,
spal by tiež rád,
nemá však kde.
Mesto a sad
odídu spať,
len básnik bdie.

Tak sa tu smú
oddávať snu,
havran a on.
Na krídla mu
padá sneh, tmu
preniká ston
mačacích hláv.
Šiel tade dav,
dupot a zlosť.
Nemá viac práv,
taký je stav -
málo, či dost?!

Dočkáš sa dňa,
hnev nemá dna,
smiech ani žiaľ.
Sneh padá, tma
na krku má
ten biely šál.

Vítanie Kráľa

Dieťaťko v jasliach, vitaj na zemi.
Ja, jeden z mágov, osol z tvojich stád,
v ústrety bežím, blažený,
že smiem si Kráľa privítať.

Kráľ chudobný si... V časoch zlých,
v treskúcom mraze ľudských zím
nech zohrieva ťa oslí dych.
Všetkým ťa milujem, viac nemám čím.

Nesiem, čo mám, len že mám rád
hlásky, tie iskry od Slova,
vzopätia svoje i svoj pád,
len taká radosť oslova.

Do rána budem s tebou bdieť,
veď moja duša prihriešna
chce hriať ťa nedočkavo, hneď,
aj keď ty vlastne hreješ mňa.

Rodná reč

Môj rodný jazyk ako cesta k lesu kriví
sa,
vonia a svieti slnkom ako živica,
z agátu, z púpav, z líp mi steká ako
med
do samej duše, aby musela sa chvieť.
Ja na tých husliach som len jedna z
mnohých strún,
ako je jeden nov a iba jeden spln
uprostred miliárd hviezd, kde jedine
tie slová rodné sú, čo boli matkine.

Krehká

Niekedy na dlaň zosadne mi motýľ
a pije z čiar a z hĺbky mojich dní,
a neodlieta, akoby sa opil,
áno, ten motýľ, krásne pochybný.

Je taký krehký, krehkejší než dúha
a obrazu len darmo dávam rám,
tej krásy som len nešikovný sluha
a neveriacky iba zamieram.

Nehybný motýľ, akoby stál na sne,
ohýba srdce, zatajujem dych.
Prilieta, ako ku mne chodia básne,
tie listy druhov krásy nebohých.

Tak veľmi chce sa dotknúť sa ho v
hrsti,
no motýľ, akoby sa už aj gesta bál,
zahynie, iba poškvrníš si prsty
troskami chrámu, čo si nestaval.

Tak je to veru zakaždým aj s láskou,
ak je, vždy za ňu nemo ďakujem,
no nemám po nej ani zopár vlásokov,
keď o iný kvet javí záujem.

Oživovanie

Vymyslel som si ťa, tvár v oblaku,
i takú dospelú, i detskú,
na tisíc spôsobov vždy rovnakú,
z kameňa, z vody, z dreva, z piesku.

Zo snehu, z rosy, z hmly a sna,
z lístia a z machu, z hrsti rodnej prsti.

*Tvoja tvár teraz vymýšľa si mňa,
preberajú ma na flaute jej prsty.*

*Milión buniek chvie sa ako tón
na strunách vody, na baránkoch
mrakov,
v kamennej studni nebies, napokon
v perutiach vtákov, ktoré svištia s
vd'akou.*

*Vzájomne v sebe máme podnájom,
naduto, ale zároveň tak skromne
vymýšľame sa denne navzájom,
tá živá tvár i tá tvár, čo je vo mne.*

Tajomstvá

*Ten príbeh poznáme,
nik drámu nevníma.
Dieťaťko na slame,
tá Dobrá novina.*

*Tá dobrá Božia zvesť
z Panny, čo prečistá
má dar ju ku vám niešť
ako dar od Krista.*

*Tá Zvesť je úplná,
pozná ju boží ľud:
Križ, klince, koruna
a porazená smrť.*

*Zatiaľ však z jasličiek
na svet sa pozerá
Boží Syn - malíček,
láska a dôvera.*

Stará téma

*Čo ešte pridať k starým témam
o zrne, čo raz vyklasí?
Veď ja tu vlastne nič viac nemám,
len želanie, nech šťastná si.*

*A nech je s tebou každý šťastný
ako to moje želanie,
čo povolávam stále k básni,
aj keď sa básňou nestane.*

*Bolo by krásne byť tak spolu
pri sviečkach, v čerstvom ihličí.
No nemám až tak veľkú smolu,
veď Boh mi prajnosť dožičí.*

*Na všetky strany sveta žičím
všetkému, čo by nebolo,*

*keby sa láska stala ničím,
ale je všetkým okolo.*

Balada

*Ešte je jasno na nebi,
ale už sviští sekera -
kým napoly ťa rozštípi,
len rýchlosť naberá.*

*Ešte ti trpí pravdu lož,
vždy zbabelá, a práve, že
už dvíha v ruke nôž,
ktorým ti hrdlo podreže.*

*Ešte ti lásku vyznáva,
ale už hľadá na ten breh,
kam preplávať chce, špinavá
od tvojich dotykov a pieh.*

Záhady

*Ktovie, kto ženie ľudské chodidlá
za noci z domu vyliezť na kopec.
Asi ten niekto, komu závidia,
že spravidla má viac než lakomec.*

*Za kopcami sa taja záhady,
najsладšie hrušky zasa za plotom.
Nohy sú struny, ktoré naladí
ten, ktorý nenechá nič napotom.*

*Na kopci ráno horí slnko z kra,
ešte aj vtáky zatajujú dych.
A ty len stojíš, a ten niekto hrá
vari najsladšiu hudbu zo všetkých.*

Z domu chleba

*Oheň chcem, a nie slová o ohni,
plameň na Boha podobný,
čo horí v kríku, ale nezhára,
tú svätú obeť z oltára.*

*O lásku žobrem, a nie o slová,
ja, jednoduchosť oslova,
o mliečko z kravky pokoja,
keď mi ho tvoje ruky nadoja.*

*O vodu, no a o tvoj chlieb
z nočného ticha modlitieb.*

Približnosť

Na koľkú slávu sadá večný prach,
zabudnutie si hovíe na knihách,
všetko sa stráca pod nohami v blate,
či zlato ste, či na zlato sa hráte.

Že objavia vás, niet v tom útechy.
Na jeseň z korún pršia orechy,
žalude pršia do válova sviniam.
Je iba to, čo práve teraz vnímam.

Si so mnou, hoci dávno nie si tu.
to len ja nie som v tebe bez citu,
a to, že si, že také sa mi stalo,
nie je tak mnoho, ale nie je málo.

Plachetnica

Ked' oddelil Boh dvoje tváří vôd,
aby sa jedna v druhej zhliala,
medzi ne vložil loď a pokyn, choď,
a plachty jej dal miesto pádla.

A plachty jej dal, krídla anjelov,
a dobrý vietor vložil do tých krídel,
a človeku dal vôľu s kabelou
chlapčenských túžob, aby viacej videl.

Loď krája vlny, provou otvára
more ako zips na panenskej sukni,
a dlho, dlho ako z oltára
padá krik čajok, vznešený a mĺkvy.

Do týchto plachiet raz ma zabaľte
v tom nadšení a pomätení, v ktorom
podobné tichej, svätej záhaľke
naostatok sa nebo zleje s morom.

Očista

Nemám nič, okrem prázdnych dlaní,
ani síl, ani zdravia niet,
i anjel, čo ma stále menej chráni,
akoby sa chcel vrátiť späť.

Stále je menší, sedí ako chlapča
na pníčku predo mnou a hrá.
Sám neviem, prečo moja kapsa
pohodená je v tieni kra.

Pútnická kapsa, dvoje mojich košiel',
hrčavá palica a vzdych,
že šiel som a že nakoniec som došiel
ako mních v labyrinte kníh.

Anjel hrá na flaute, je bosý
a ani ja viac nemám topánok.
V tráve niet ani kvapky rosy,
je iba na oblohe škovránok.

Flauta a vták sú hlasy jednej trýzne,
jedného pozvania, už poď.
Anjel hrá stále rýchlejšie a mizne,
maličký ako hrášok, ako bod.

Pár

Dve rybky,
úplnok a nov,
plávajú morom,
morom našich snov.

Dva članky,
v jednom
mama poíska,
druhý je
Božia kolíska.

V kolíske
naklonenej
ku perám
mamičky
láskou umieram.

V druhej ma
s láskou ponesú
za mamkou
za múr
ku lesu.

Pred básňou

Ked' v srdci tepe krvou čoraz prudšou
jar ešte iba v zemi klíčiaca
a krvou, takou bezvýhradne vlčou,
krajinu v oknách mesiac posviaca;
ked' zbiehajú sa z nebies celé svorky
blikotajúcich očí prvých hviezd
a trhajú ma, až som purpurovo mokrý
a veru nevládzem sám seba niest',
som ustatý len ako v poli pôda,
len ako matka, ktorá tuší plod
menej než kvapku, pokým do tmy
hlodá
puklinu v skale pre jar plnú vôd.

Splav

*Keď sa ti týždne rútia ako kocky
a dni sú taktiež také domino,
klad' ako ruže na kríž svoje bozky,
neprejde nikdy len tak pomimo.*

*Hlad' brvná, ktoré s láskou otesali
tiež také ruky, hriešne nevinné,
a Boží Syn, už dávno zmŕtvychvstalý,
zostúpi z kríža a ťa objíme.*

*A načúvaj, a načúvaj i drevu,
i neustálej hlučnej reči tráv,
a navráť božskej duši riekú spevu,
len mrmli, spievaj ako riečny splav.*

*Namiesto zrna posiatá je krížmi
krajina, plná krvi, potu je.
Len nedbaj, že nič nepočujú blížni,
a nedbaj na nič, Boh ťa počuje.*

Obrad

*Na všetky štyri strany sveta
žehnám sa ako stavec, ako dieťa,
na sväté nebesá aj na zem
žehnám sa rukou, koľko vládzem,
na polia, na lesk vodných hladín,
na oheň, na popol i na dym,
aj na vás, muži, no aj na vás, ženy,
na to, že človek mieni, Pán Boh mení,
na strapce hrozna, na víno a nielen,
na lipy, na ich nahotu i zeleň,
na priepasti, že pred pádom ma istia,
na všetkých päť rán môjho Kráľa -
Krista.*

Odkiaľ

*Odkiaľ dážď a odkiaľ sneh sa spúšťa,
neprežradia žiadne ústa.*

*Pravdepodobne im do tých úst
ktosi vložil fajku, možno prst.*

*Po daždi z hôr dymí fajka,
tak sa s nami hrajká.*

*A keď padá sneh, tak biely prst
na perách vie iba pssst.*

*Iba mne pár veršov v ústach odkiaľ,
otázočku, ale ozaj odkiaľ.*

Cestou k Betlehemu

*Každý rok sa nový Adam
rodí v jasličkách.
Som len mág, no Boha hľadám
s jasom na líčkach.*

*Púšťou moju ťavu vedie
k jasliam ako v snách
hviezda v nebi, v samom strede,
na tých kopytách.*

*Idú so mnou ešte dvaja
z krajov ďalekých,
oni spolu, a ja skraja
zatajujem dych.*

*Čože mi urobí vždy zadosť?
Že zaželim ti radosť.*

*Že šťastie od srdca ti želim,
úsmev, čo pristane ti ku lícu,
a k tomu že ti želim elán,
len nado mnou už nelám palicu.*

*A čože mi ešte radosť robí?
Že v nás niet ani byľky zloby.*

*Že zasiali sme iba správne zrno
a zakaždým vždy znova vyklasí.
Že stále je ťa vo mne plno
a majú nám čo závidieť i mamlási.*

Štedrý večer

*Zelené epolety. Hviezdy. Moje plece.
Striebristá jedľa.*

*Zápalky v prstoch zapalujú sviece,
a ty si vedľa.*

*Nehmotným hrotom pera si nás píše
i anjel sviatku,
i plnosť, plnosť - sestra tíše,
čo nemá matku.*

*Vo vráskach cítim hrot len ako tichý
tieň noža,
píše ma na medenú dosku pýchy,
až je z nej koža.*

*Žltý vosk steká na ihličie, svätá
kru med'orytín.*

*Na chvíľu stípnem, opäť šťastný, že ťa
zátýlkom vidím.*

Milosrdenstvo, láska, trest či kto si,
stretnú sa v plači.
Nakoniec občas po tráve prejsť bosý
je dosť, a stačí.

* * *

Ten istý les sa vidí v ľudskej duši
na tisíc spôsobov.
Podobne zdravie iba občas tuší,
že je len chorobou.

Tak láska, keď nám domalúva dúhu,
čo ako šteklivá,
mnohokrát na noc, ako večnosť dlhú,
smútkom sa prikrýva.

Lepší je smútok ako náruč chladu
namiesto podušky,
lepšia je láska, ktorej prsty pradú
temnú niť pošušky.

Zúfalo letia, všetkým tieňom na zlo,
šialené holuby,
šál dúhy prestrú nad to prázdno,
keď srdce neľúbi.

Rovnica

Ja som uhlie, ty si plameň,
ja len zháram, a ty svieť,
dva životy na to jedno amen,
ty nadtľho, a ja hneď.

Ty si uhlík, ja už popol,
ja som smrť, a ty si žiar,
no to ja som ruky zopol,
nech máš svätú tvár.

Ja som víchor, ty si závan,
ja som stíchol, ty však vaň,
žijem, keď sa tebou stávam,
keď ti žehná moja dlaň.

Ty si čistá, ja som hriešny,
hriech však zhorí, ty si cnosť,
ty jediná viečka smieš mi
zavrieť na večnosť.

Trubadúr

Svätica, vestálka či vedma,
na iný spôsob tisíci raz buď,
odkľaj ma z nelásky a zved' ma,
znova mi krásou naplň hrud'.

Prvá a či sedemdesiata siedma,
miluj ma, tak ma kruto súd',
človek len jednu odpoveď má
na vášeň, keď ju krotí stud.

Jonáš

Načo by mi boli všetky božstvá,
všetky čary, márne vidiny,
Budha iba s démonmi sa bozká,
prepadnúť sa rovno za nimi.

Prečo by som ohýbal svoj chrbát,
ako káže prorok Mohamed,
keď vie iba dokonale rúbať
ľudské hlavy takmer naspamäť.

Môj Boh živý sám sa vydal na kríž
ako Ábel do rúk Kaina.

Moje srdce, tomu Bohu patíš,
koncu, čo sa v láske začína.

Tomu Bohu, ktorý v láske končí,
s ktorým ozaj nič mi nechýba.
Som len Jonáš, ale poň si
denne chodí krásna veľryba.

Prišla noc

Prišla noc, tá modrá veľryba,
fosforeskujúca hviezdami.
Chýba mi, čo toľkým nechýba,
veru až tak veľmi chýba mi.

Len pár krokov ako ku dverám
ďaleko mám k ránu okarín,
na priedomí stojím, pozerám
do tej noci zrakom boľavým.

Či sa mi to páči, či sa nepáči,
na nebi je zrazu mnoho brán,
zvárajú ich čierni zvärači,
iskrí sa to v bránach dokorán.

Táto noc sa o sen predĺži,
ani jahňa, ani vlčá nie,
ani tvár, čo žije v kaluži,
ani vrava, ani mlčanie.

Neúplný sen

Akoby mi kameň kládli na nohy,
aký som len slabý, úbohý,
úzkosť som mnou lomcuje, no vládne
pocit, že ty predsa si aj na dne,

že tam síce nie je žiaden vzduch,
ale aj tak iba ty si, nie pán múch.
Tvoja láska každého z nás pozná,
hádam pozná aj mňa, ale bohzná,
z milosti sa všetko naspäť obráti,
na hladine budeme zas ja a ty.

Slabosti

Človek som slabý, zalievam sa plačom
nad smrťou vrabca, chválím inovať,
no pobil by som sa s udavačom,
čo chodieval rád na mňa žalovať.

Dusím sa z toxického jedu zvykov
a vyrezával by som hadie jazyky
ohováračov, štvavých klebetníkov,
tých šíriteľov lži a paniky.

No krajší údel prichystali pre mňa,
že o násilie nemám záujem.
A vlastne živší ustávam z poníženia,
keď nebijem sa, ale ďakujem.

Ak mávam výhrady

Ak mávam výhrady,
len v duši sa mi zotmí,
sám so sebou
viac človek neladí,

hrud' krvaví si hrotmi
šípových ruží,
kým sa rozvinú.

V skutočnosti však iba úpiem
od bolesti
v tú ťažkú hodinu,
kým z puku
vyroní sa lupeň.

Pomôžem puku,
v prstoch roztvorím
kupolu
nad tou neslýchanou krásou,
nad brieždiacim sa pohorím
rozdúcham

slnko tvojich vlasov.

Za všetko potom ďakujem,
za sladkosť medu
z tvojich horkých plástov,
že túto zúboženú zem
smiem volať vlastou.

Košľa

Košľa, v nej som ležal na sene,
tá prvá tebou objímaná košľa,
pri ktorej si tak náhle dospela,
odtedy máva dierky zasnené.

A zasnené sú na nej švy a gombíky,
za chrptom prekrížené rukávy,
ten ľavý hanblivý, aj pravý zvedavý,
i golier plný úzkosti a paniky.

Košľa, náhla kaluž smotany,
objatie, mliečna vláčnosť, drsnosť
ľanová,
dôvera, ktorá chodí k láske po slová.
Každúcký steh je na nej zamilovaný.

Zobrala si ťa celú do dlaní
a prirastá ti k telu po troške,
akoby prirastala neha k pokožke.
Moja krv koluje jej vláknami.

Ležal som vtedy s tebou na sene,
v košeli, čo sa do tvojich rúk obliekla,
akoby prezlieklo sa nebo do pekla,
no miesto zatratenia prišlo spasenie.

Nedeľa rozpálená slnkom dobiela,
vznešenosť chalúp, poníženosť
kaštieľa,
akoby ti už od počiatku sedela.
To požehnanie spevu, košľa.

Kráska

Bola raz kráska, volal som ju Si Tu,
nebola z Číny, bola tunajšia.
Dal som jej, koľko som mal, citu,
dal by som aj tú dieru z koláča.

Napíňala mi srdce svojím jasom,
keď zaklopala u mňa na dvere
a predstavila sa mi menom Ja Som,
Som Viera Všetkej Tvojej Nevie.

Odňali mi ju celkom iné kraje,
už o mňa nemá žiadny záujem.
Pohľadom hľadám krásku menom
Tam Je
a slzami vždy za ňou banujem.

* * *

Miluj a milovať tak núť ma
do hĺbky v srdci nemladom.

*Láska je zvláštna, žije mŕtva,
vidí aj slepým pohľadom.*

Lov

*Vyletí náhle jastrab spoza lesa,
studničnú vodu vezmem do dlane,
vybuchne tráva, a nič nestane sa,
zapiští zajac, nič sa nestane.*

*Priložím k ústam dlaň s tou čistou
vodou,
voda mi steká po kútikoch úst.
Pozriem sa nahor, koľko ešte schodov
mám k prosbe: Pane, nedopuť!*

*V horúčke ležím na pokraji smútku,
prilož mi aspoň ruku na čelo,
na chvíľu iba, čo len na minútku,
iba tak ľahko, nesmelo.*

*Sním zo mňa smútok nehou svojich
vlasov,
prím tejto zimy z úzkosti mi sním,
zhasni mi šero v očiach svojou krásou,
aj keď to splatiť nemám čím.*

Prechádzka

*Jeseňou kráčam, vznešenou a strohou,
namiesto šálu zaodetý v snách,
a len tak lístie rozhrabujem nohou,
len pre sám suchot, no a pre ten pach.*

*Nijaký symbol, nič, len vôňa machu,
a na tú vôňu sám, a nikde nik,
akoby vietor natrhol si šľachu,
v korunách stromov havran ladí krik.*

*A kaluže mráz zasklieva a v bráne
tak trpezlivo paličkuje vzor
hrdza, za ktorou vzkriesením sa stane
láska, čo k Bohu dobehne vždy skôr.*

Materčina

*Keď vyliezol som z rajskej jaskyne,
keď vyliezol som z rajských jaskýň,
odniesol som si slová matkine
a v ústach iba jeden jazyk, matkin.*

*A hoci mi ten jazyk odstránia,
kolovať budú v mojich žilách ďalej*

*matkine slová, hoci z ústrania,
zo samej lásky, hoci malej.*

*Môžem byť malý, menší, najmenší
spomedzi malých, drobný ako hrášok,
z matkinho jazyka ma vylieči
iba smrť, odvrátená strana hlások.*

*No aj z tej druhej strany, na rube
života, ktorý býva taký krátky,
nijako nepodľahne záhube
jediný jazyk, jazyk mojej matky.*

Paganini

*Nemôžem za to, že vy nesmiete,
kam môže slovo, keď ho vyjú vlci,
nemôžem za to, že si klamete,
a preto slovo usedavo mlčí.*

*Vezmite do rúk nôž a zarežte
uprostred hrude ustráchané jahňa,
a buďte slobodní i v árešte,
i po krk v strede mazľavého bahna.*

*Nechodí ten, čo hviezdy zažína,
cez trasoviská zbabelého srdca,
nepristaví sa v duši Kaina,
nadarmo v prosbách vyplúva si pľúca.*

*V skutočnosti niet ozaj žiadnych strát
v nástroji, ak ho láska naladí mu.
Zobudte sa a prestaňte sa báť,
položte s Kristom nohu na hladinu.*

*Neunúvajte sa, poviem vám,
úspešným byť tu odmietam,
za úspech vopred ďakujem vám pekne.
Úspešný byť, a kdeže - v pekle?*

*Jakubov rebrík do neba
nikomu v pekle netreba,
do pekla aj tak bez rebríka sáču
falošné slzy ľútosti a plaču.*

*Zápasil som už s anjelom,
a mám to čierne na bielom,
no pôjdem šteblík po šteblíku
k životu, a nie ku zániku.*

Z púšte

Mám svoju púšť, no púšť je plná
zvierat,
chodia piť zrána k mojim prameňom.
Ležím tam v piesku, rozmýšľam a
nerád
v tej chvíli čo len pohnem ramenom.

To púštne ráno ako pastier plášť má
len ľahko prehodený cez plec.
A každá chvíľa je v tej púšti zvláštna,
nie sú to žiadne fádne nebesia.

Zvery v tej púšti chodia mi piť z dlaní,
z tej zelenej a vlašnej oázy,
kde maliari si rozložili stany
a na plátna si prenášajú obrazy.

Aj ja som iba obraz na ich plátne,
i zver, i voda, celá moja púšť,
i moje dlane, po láske vždy hladné
ako tie slová z mojich nemých úst.

Katharos

Mám brata menom Katharos.
Býva tu so mnou,
chodieval okolo mojej samoty
bosými nohami.
Niekedy sa mi zdá,
že iba popri mne prebieha myš.

Katharos nemá telo,
nemal by mať teda ani chodidlá,
ale čo by som potom počul?

Keď píšem, Katharos
stojí za mojím chrptom,
cez plece mi pozerá raz na prsty,
raz na papier,
o čom to zasa píšem
a či vôbec píšem pravdivo.

Poviem vám,
zamiloval som sa doňho,
až sa stal ženou.
Prišiel jedného dňa ku mne na
návštevu
a vracal sa celých desať rokov,
i meno si požensťil.

Milovali sme sa telami,
ktoré nám chýbajú,
lebo keď píšem, necítim svoje údy,
je iba duch, je iba srdce.

A Katharos, ako už vieme,
nemá telo tiež,
aj keď šuchoce nohami ako myš.

Jedného dňa však
Katharos poslal svoje druhé ja,
tú svoju ženskú podobu,
do sveta hľadať lásku.

Taký je údel žien,
milovať telom,
aj keby tela nebolo.

Katharos, brat môj,
však zostal so mnou v tejto samote.
Dnes odhrnul o list v kalendári viac,
nehmotným dlhým prstom
ukázal na jej krstné meno.

2

Keď píšem, píšem slzami,
nijakým radom písmen.
Krvou tu píšem. Ruža mi
prebodla sny, nech stíchnem.

Keď už si ruža, na nej trň,
čo otvoril ma k tichu,
aj krv späť do mňa hrň
po básni, po výdychu.

Ty si však iba tíš,
aj keď tu chodíš vôkol
tak hlasno ako myš,
že počuje ju sokol.

Ty si len samota
tej ustavičnej tíše.
Do sna ma zamotá,
a tak ma potom píše.

3

Katharos krúži vôkol mňa,
zväzuje údy vlastnou žilou,
nech sa mi údy spokornia,
naplnia katarziou.

Katharos, brat môj, prítomný
vo všetkom, so mnou žije,
škrťí ma, ničí, pritom mi
dáva i transfúzie.

Milosrdenstvo i môj súd,
očisťuj, dušu lieč mi,
Katharos, moja večná smrť,
môj život, taktiež večný.

4

Katharos, hoci z tvojich pliec

*namiesto vlasov visia plamene,
nie si môj hrob, si očistec
srdca, keď kamenie.*

*Z kameňa tvoríš dvojrad búst.
Nevyjde nazmar ani úlomok.
Úst dotkne sa mi hlasný prst,
pier nemých navonok.*

*Vložíš mi ruku do hrude
v obave, čo mám na srdci,
že v hrudi srdce nebude,
a nájdeš tlkot horúci.*

5
*Katharos nemá narodeniny,
má iba meniny,
brat môj strážny.*

*So mnou je,
odkedy som si uvedomil seba.
Ale stál pri mne
omnoho skôr,
aj keď som mal oči slepé,
uši hluché,
srdce studené.*

*Bol so mnou,
keď som bol ukrytý
vo vajci ako vtáča,
ibaže z druhej strany škrupiny.
Keď som prvý raz ťukol
slabým zobáčikom zvnútra,
on zaťal do vajca zvonka,
až sme sa preklovali
k sebe navzájom.*

*Odvtedy sa tak stalo
mnohokrát,
lebo keď rastiem,
nachádzam novú škrupinu
a zisťujem, že mi je pritesná.*

*Búcham zvnútra vajca
o stenu hlavou:
Katharos, si tu?!*

6
*Katharos mlčí,
Katharos sa díva,
má pohľad vlčí
ako smrť večne živá.*

*Katharos kričí
a usedavo plače,
ani môj, ani ničí,
holúša vtácie.*

*Katharos zamrel,
Katharos čaká,
či bude anjel
z dravého vtáka.*

7
*Katharos, brat môj, dieťa horúčok,
nosí ma v sebe ako chlebík v peci.
Chlieb v ohni je len o kúsok
živší než zmysel, čo ho miesi.*

*Katharos, oheň môj i chlieb,
v ohni sa ohýba meč, pluh i krása.
Katharos, anjel modlitieb,
čo zachránil ma, zdá sa.*

*Katharos, zjavnejší než zjavenie.
Katharos, neviem, či si, a či nie si.
Mámenie, ktorým korene
vyženu v pustých horách lesy.*

*Katharos, so mnou buď a pros
za mňa ten kameň, nech som - ak nie
krajší,
nech som ti verný, brat môj, Katharos,
ty zvonka, a ja vnútri v jednom vajci.*

8
*Jedného dňa, až zaspím naveky,
už blízky nie, no ani ďaleký,
Katharos poniesie ma z útesov,
ako to on vie, s rýdzou noblesou
ponad kraj, ponad všetko, čo mám
rád,
veď nie je iba anjel, je môj brat.
Aj k tebe prídem, v srdci na chlopne
zaklopem, no až smrť ma obopne,
vytrhne stadeto a sotí do krásy,
až naozaj sa vôkol vyčasí,
z tej druhej, lepšej strany života,
odkiaľ je Katharos, nie clivota.*

9
*Katharos zo mňa tryská, láska
prítomná
hlboko vo mne, aj keď mimo mňa
prechádza po prstoch v tej samote,
Katharos, pravý život v živote.*

*Bez neho bol som, no už nie som sám,
chcel som ísť, ale nevedel som kam
a každá cesta zdala sa mi prismutná,
kým Katharos mi neukázal cestu
dovnútra.*

Všetko sa stráca, iba krása nie.
Láska je neustále strácanie,
iba strácaním láska rastie,
len obeta je šťastie.

Katharos je všetko, anjel môj,
pokoj môj i môj nepokoj,
ten balans stále na rozhraní
dvoch pólov, čo ma chráni.

Katharos učí láske, choď,
ja budem k tvojmu šťastiu schod,
šťastie je schod a jeho chrbát
pod kroky, čo chcú stúpať.

Bielo-čierna

Jazdec tu bol. Čo viem o ňom?
Prišiel bielym, čiernym koňom
odcválal však kamsi k lesu.
Biely chvost a hriva - kde sú?
Biele sú len jamky kopýt.
Srnska sa k nim príde opiť,
až natečie do podkovy,
do topánok Pánbožkovi.

Prišiel bielym, čiernym koňom
odcválal. A čo viem o ňom?

Z impresionistického skicára

Na chodníčku, kde náhoda mi vmietla
do tváre farby, keď som osamel,
zbieral som štedré fláky toho svetla,
celý ten náhly boží akvarel.

Peniažky z medi, rozsypané v hloží,
medenkou nežnou sčasti pokryté,
celý ten poklad nikoho, nuž boží,
ten krásny chaos v prísnom zákryte.

Stojím tu ako omráčený v láske,
s nikým, čo by si so mnou potykal,
a to nič prosím, ešte chvíľu hádžte
na mňa to sväté blato odnikiaľ.

Cigáni

Posadali si večer všetci k vatre,
mnoho ich je, no miesta je vždy dost',
a pred vetrom ich vôkol chránia
šiatre,
jedia a pijú smutné calvados.

Jedia a pijú, tešia sa a veštia
zo všetkého, i z ľudských zreničiek,
a spoza šiatrov, odkiaľsi až z lieštia
vychádza mesiac, čerstvý bochníček.

A blýskajú, a blýskajú ich oči
v divokom tanci nočných plameňov,
a keď je ticho, počuť, ako močí
kôň v blízkom poli s hrivou slamenou.

Tak od zábavy k zábave sa sunú
ich veselé a temné konvoje.
A Cigán hrá, a slákom trhá strunu
nekompromisne na dvoje.

Reynkovi

Buď stále so mnou, chcem byť sám,
opustený chrám, ale chrám
so živým Kristom na oltári,
nie s davom, čo sa iba tvári,
že ďakuje ti, pohnutý
utrpením, no kohúty
ho rozoženú, zradí znova.
Ochráň ma, láska Ježišova!

Vdova

Ako smútok za tebou
kráča zástup pohrebov.

Vpredu kráča v rukách s Kristom
láska, a je o tom istom.

Ako zástup čiernych vdov
kráča slovo za tebou.

V rakve ležíš, celkom nahý,
a môj smútok k tebe siaha,
ružami Ťa zasneží,
nesmúť za mnou, radšej ži.

Opúšťaš ma celú dobu,
za teba spím cestou k hrobu
v rakve, smútok za tebou
kráča ako zástup pohrebov,
idú, idú moje slová,
na konci ty, moja vdova.

Nespavosť

Vychádzam v noci na dvor.

Dvíham hlavu k oblohe,
rozhliadam sa.
Hľadám súhvezdia,
či sú stále tam,
akoby som sa rozhliadal
po knižnici
s knihami milovaných básnikov.

Zhlboka sa nadýchnem,
sfukujem z nich prach,
za očami dvíham ruku,
akoby som sa dotýkal
majstrovských väzieb.

Po knihách siaham,
siaham po hviezdach,

siaham do seba.

*

Vkladám si ruku do hrude,
nahmatám srdce.

Pulzuje.

Ohmatávam ho
zo všetkých strán,
skúmam,
či žije láska.

Ešte si tam,
ešte si
v mojom vnútri,
môj Pane!

Ešte som.

Fuzáč borovicový

Po večeroch, keď zažehnávam krízu
ustatým tichom bez slov, bez hlások,
počujem v brvnách tučné larvy hmyzu,
hryzú, a unikám im sotva o vlások.

Kým nad hlavou mi trámy krovu
strávia,
sám ako červ sa tichom prehryziem,
a to je celé moje imanie a sláva,
len zopár veršov za smäd, za trýzeň.

Len ja a červy v jednej tichej dráme,
tá vznešenosť, čo znie tak prízemne,
keď čítam verše larvám v novom
tráme,
a tak si my tu svorne žijeme.

Prostá

Pršia na zem zrelé žalude.
Čo sa stane, keď ma nebude?
Tým žaludom zima stúpi na hrud',
divé svine spasú každý žalud'.

Toľko všade vôkol svätej potupy!
Bielou nohou zima žalud' pristúpi,
zatlačí ho hlbšie, pod korene
ako vojna celé pokolenie.

Na jar búrka bleskom rozštípi ten
dub,
zub múdrosti vytrhnú, no ľúb.
Zo zeme však žalud' pustí kľíček,
až vypadne v spore stračích
klebetníčiek.

Za lubom je múka, Boh má za lubom
veľké plány s nami v nebi holubom.
Umierame, v nebi mnoho je však
miesta,
tak nás láskou dobrý Pán Boh trestá.

Čo by som si počal bez neho!
Niet iného neba, Boha iného.
Hod' sa o zem, radšej ver však v neho.
Je len jeden Boh, je iba, čo je jeho.

Ponocovanie

Poštu mám len kúsok, za tým rohom,
nuž nerobím žiadnu paniku.
Píšem. S kým si píšem? S Bohom!
Číta listy v mojom šuplíku.

Dopredu už pozná moje riadky,
vyčkáva, či nenapíšem lož,
a ak nie, tak odpovedá spiatky
básňou zavše britkou ako nôž.

Chodí britvou po nekrytom krku,
v tepnách hmatá rytmus, vlastný pulz,
a kde stisne svoju božskú ruku,
vytryskne mi v horkej krvi blues.

Na kostiach mi hráva svoje fúgy,
nadúva mi ako mechy hrud'.
Horkú slasť mi pri tom sľúbi,
ďalšiu báseň, ďalšiu krásnu smrť.

Lezúň

Tvoj hlas ma zavše zavolá.
Štvornožky k tebe lezie batola,
chytá sa tvojich členkov, lýtok, stehien.
Ty to vieš, Pane, sám stáť neviem.
Podaj mi aspoň malíček
kríža z tých tvojich pátričiek,
rozsvieť mi v očiach sväté zrnká,
tie tvoje ružencové slnká.
Vo svetle, ktoré sála z nich,
zdá sa, že chodím po vlastných.

Quo vadis, Domine

Kam kráčaš, Pane, keď si svetlo?
Som tvoj tieň, keďže si ma stretlo.
Bez teba nie som, aj ty by si však
zhasol,
vďaka, že vysúšaš ma na soľ.
Netreba mnoho soli, iba medzi prsty,
daj, nech tá soľ ťa neopustí,
pomocou soli zachráň našich
blížnych, čo ešte hrešia, spas ich.

Socha

Spíľil som
orech na dvore.
Pohládzal som ho
v pokore,
hmatal som
telo Pánovo,
mnoho dní,
stále nanovo.
Päť jeho
ubolených rán
cítim,
aj dnes sú dokorán.
Lenže tie rany
nie sú rany sôch,
to za mňa
vykrvácal Boh.

Ranná prosba

Už zasa volám, Pane, zachráň ma,
ty svetlo si, a ja len tma,

no s tebou som a som ti verný,
od teba na krok nepohnem sa, ver mi,
zaťal som nechty do nebeských piet
tvojich nôh, čakám odpoveď.
Pane, si Slovo, plnosť všetkých svetov,
zasnež ma slovami, len jednou vetou,
nech toto ráno zmysel má.
Veď ty si svetlo, ja len tma.

Môže sa láska zľaknúť sama seba?
Môže sa nebo zrieknuť neba?
Ak nikam neutečieš, nebež,
kam vlastne utiecť z nebies!
Načo by si sa ma vôbec zriekla.
Ibaže by som bol kus pekla.

Podobnosť

Bez lásky sa podobáme rybe,
mŕtvej rybe na mdlej hladine.
Bez lásky mi nekonečne šibe,
iba láska vylieči ma, jedine.
S láskou taktiež šibe mi, no krásne,
aj keď som už takmer pradedo.
Iba z lásky píšem ti tu básne,
bez lásky je stále škaredo.
Po láske je všade veľký dopyt,
po láske vždy všetci lačnieme,
hoci lásku nemôžete kopíť,
zvyšná vsiakne len tak do zeme.
Láska je vždy iba čerstvá,
alebo sme pre ňu umreli.
Láska, anjel, ktorý stvára pestvá
vysoko, až celkom v imelí.
Láska nie je pamäť na minulé,
láska je vždy teraz o dobre.
Chudobný je, kto viac nemiluje,
prázdne srdce prázdno vyžobre.

Rybár

Na brehu rybár posedáva v strehu,
udicu hádže, uloví len nehu
meandrov, šepot riečnej tíše,
jesenný šuchot, čo si s prúdom píše.

Jedného rána neprišiel už rybár,
vlastne to ja som tomu brehu chýbal,
breh chýbal mne, a chýbali si osve
vrby a šípky, na vetvičkách ostne
a spoza rieky žlna, z toho hája,
kam odišli sme, ja a ty, my dvaja.

Bielo-čierna

Jazdec tu bol. Čo viem o ňom?
Prišiel bielym, čiernym koňom
odcválal však kamsi k lesu.
Biely chvost a hriva - kde sú?

Biele sú len jamky kopýt.
Srnska sa k nim príde opiť,
až natečie do podkovy,
do topánok Pánbožkovi.

Prišiel bielym, čiernym koňom
odcválal. A čo viem o ňom?

Pre niekoho banalita, pre mňa takmer
sakrálna správa: Prvý sneh...

Prvý sneh

Prvý sneh,
prvý sniežik
z bielych pieh.
Ako nežiť.

Nemať rád
neviem v snehu.
Kamarát
z toho brehu
máva mi
bielou šatkou,
krídlami
blízkych sviatkov.

Prvý sneh
hýbe deje.
Z bielych striech
Boh sa smeje.

Z bielych sviec
krása svätá.
Bielo dnes,
zajtra Dieťa.

* * *

Sneh napísal mi prvý list.
V dojatí svojom udivenom
po prstoch kráčam. Ale kade ísť,
aby som nehu neporanil tieňom.
Za chrbát schovám smútok svoj aj
tieň,
no vykúkajú, skryté za päťami.
Vietor sa vrhá na zem spod antén,
odtlačky po mne zametá mi.
Je niečo krásne v napätí,
keď tiene, strohé, zanovité,
chytávajú ma za päty,
že kráčam Bohu po habite.

Čo je básnik?

Možno len uzímený predavač kvetov
Pod semaforom, na rázcestí dejín
postáva ktosi, v daždi a aj v snehu,
ten niekto starý, koho si tak cením,
stojí tam, pokiaľ porozdáva nehu.

Nedotknem sa ho ani jednou vetou,
ani len hláskou, na ten zázrak krátky,
iba si vezmem jeden z jeho kvetov,
privoniam k nemu, vrátim mu ho
spiatky.

Zavše sa menia svetlá semaforu,
ale kým niekto pod tým svetlom stojí
a núka nehu, krehkú metaforu,
je o čo stáť, ach, bračekovci moji.

2

Na snehu stojí, vykašliava pľúca.
Skrehnutým hlasom z omrznutých
dlaní
zadarmo núka skromné dary srdca:
Ružičku prosím! Prosím, krásna pani!

Na hrudi si tá dáma nesie kvietok
do toho snehu, sneh jej na hrud' prší,
neustávajúci dážd' božích smietok,
a ružička ju dlho hreje v duši.

Ružička nehy, ruža jeho spevu
dotýka sa nás, keď sa nedotýka.
A stačí mu tvár, keď sa od úsmevu
rozsvieti slnko v strede panoptika.

Klarinet

*Keď opúšťa nás, kam sa krása stráca?
Je tu, no odrazu ju nevidieť.
Ako to, že tak kruto s nami hrá sa,
že hrá, a predsa mlčí klarinet?*

*Kníšu sa zvony, ale nepočuť to chvenie,
čo pred chvíľou tak vibrovalo zem,
že boli zvuky, a my mreli by sme pre
ne,
a i ja sa len takto hluchoch chviem.*

*Bez krásy ako rybu, ktorá nemá
plutvy,
nesie nás prúd a o breh udiera,
kým nezistí, že naozaj sme mŕtvi,
a vyplesne nás na breh jazera.*

*Nuž namáham sa, plávam proti
prúdu,
preč od údelu ležať na piesku,
nech všetky struny ešte vo mne hudú,
nech ešte hudú hudbu nebeskú.*

*Skloňujem denne tvoje meno, krása,
tým viac, čím častejšie ťa nevidieť,
netušiac, kam sa tvoja hudba stráca,
keď ešte vo mne chvie sa klarinet.*

Kamaráti

*Lahkí sú, ľahší ako škovránok.
Vyzujú z teba ako z topánok
pritešné členky svojich rýchlych nôh,
nepotrebujú už viac tvojich vlôh.*

*Dal si im všetko, fúkal na palec,
keď udreli sa - už si zúfalec
nenávidený mocnými,
topánky tesné sú, tak preč s nimi.*

*Do dajakého kúta odložia
minulý obdiv, poza náročia
opustenosti, načo nejaký
čudák, čo nosí dreváky.*

*Odídu, míňajú ma s úsmevom,
obdivovaní, čierne na bielom,
ľahučká ako belásky,
bez talentu a bez lásky.*

Nič viac

*Ten, kto ma stvoril, kašle na pravidlá,
dal, nech mi z hrude vybuchujú krídla,*

*a lopatky mi nechaj bez krídel,
nech neodletím z krásnych osídel.*

*Len kto má krídla v hrudi, v srdci,
na hrdinstvá je uschopnený, súci
dušu dať za kus krásy žeravej
a prebrodiť sa ku nej cez závej.*

*Krídla mi vybuchujú v strede hrude,
krása sa rada kúpe v strmom prúde.
Rád som, že strháva ma do prúdu,
kde krása je, a niet už osudu.*

Majstrova záhrada

*Ani len listov opadnutých na zem
nedotýka sa moja báseň - bázeň
má ostych a má pokoru a úctu
pred krásou nebeského kumštu.*

*Chodieva tade majster, iba jeden,
a maľuje, a maľuje svoj Eden,
a neustúpi, nikdy nepopustí,
nevpustí nikdy capa do kapusty.*

*Vyzerám zrejme dôvernejšie, krajšie,
mňa do kapusty majster pustí zavše,
a nádherou mi žehná a ma mazná,
a maľuje, a maľuje mňa blázna.*

Žeriavy letia

*Žeriavy letia, letia zas a zas
aj ponad naše jazerá a lesy,
aj ponad plytkosť našich fráz,
a volajú, a kričia, Bože, kde si.*

*Ten ich krik pára na dvoje
i srdce vo mne, no i vesmír v duši.
Žeriavy letia a ich hoboje
zalievajú mi studne oboch uší.*

*Žeriavy, žeriavy, ach, ako žiť
bez vášho kriku odkiaľsi až z večna,
čo márne v sebe túžim uložiť
na horšie časy, páraj ma a lieč ma.*

*Žeriavy, váš krik je ako v žilách krv,
koluje vo mne, vybuchuje zo mňa,
a ja len prosím, nech je ako prv
vznešená, čistá, úprimná a skromná.*

Odpusť mi, slabosť

*Odpusť mi, slabosť, že ťa nemám rád,
aj keď ma zavše zložíš na lopatky.*

Nie som ti priateľ, veru, ani brat,
a tvoje sviatky nie sú moje sviatky.

Slabší som zavše ako ty, môj hriech,
ale niet lásky k tebe v mojej prehre.
Ja začínam sa, kde sa končí breh
slabostí, všetko som, len ich breh nie.

Neraz je ťažké ďalší raz sa zriecť
vlastného pádu, ale treba povstať
cez priepasť v nás, až k nebu menom
česť,
veď nebesá sú našej duše postať.

Nie som ja veru králik pokusný,
a sviatky hriechu nie sú moje sviatky.
Nemám ťa rád, nuž slabosť, odpusť mi,
aj keď ma zavše zložíš na lopatky.

Schovávanica

Kto ešte okrem stromov
s dušou tak spokojnou
vracia sa domov -
do prsti, do koreňov.

Stromy sa schúlia celé
pod zemou v rodnej prsti,
v rehoľnej temnej cele,
kam vchod je taký úzky.

Len nechty jarných pukov
počkajú opustené,
až znova pohne rukou
odvaha na vzkriesenie.

Do slnka, do oblohy
zúfalo zaderú sa,
široké, mocné nohy
rozkročí s nimi duša.

Vytryskne z pukov zeleň,
z nechta, ktorý sa zatne
do oblohy, a nielen
na maliarovom plátne.

Čo viac?

Už nič, len krásu dopraj mi, môj Pane,
priezračnú ako v lese studnička,
nech neštíti sa, keď ju moje dlane
rozčeria, nešikovné trošička.

Krásu je jedno z tvojich verných
bratstiev,
krásu je jedna z tvojich reholí,

kde nepokoje premenia sa na spev,
na hudbu, ktorá už viac nebolí.

Zem podobá sa na kolovrat,
krása sú nad ňou tvoje nebesá.
Dovoľ mi meno krásy opakovať
bez konca, a nech nezunuje sa.

Poklady

O všetko môžete ma obrať,
o prácu, o česť, o chlieb, o vodu,
neukradnete mi však poklad:
ku vlasti lásku, k môjmu národu.

Môžete mi aj stokrát zavrieť ústa
na sedem zámkov, sedem západov,
nenávisť vaša, zúfalá a tlstá,
nemôže kráčať mojou záhradou.

Nazdávate sa, už-už skapem, hoci
len jednou nohou stúpam do hrobu,
no počúvajte, nie je v ľudskej moci
ukradnúť z môjho srdca slobodu.

Nič netreba mi, nezabudol som si
ochrániť dušu, vierou dojatú,
nuž verím, že raz na ozajstnom konci
bude to stačiť Bohu k objatiu.

Detstvo

Spamäti ma vieš, za šera i potme
nájdeš ma ľahko. Až si spomenie
a pokynie mi smrť: Tak poďme! -
nechtami vyhrabeš ma spod zeme.

Dušou už celkom spokojnou
pod slnkom, ktoré nesvieti,
po prstoch zaseknutých do koreňov
nahmatáš si ma v prsti spamäti.

Darmo mi voda v rieke kradne
za hranou hranu, keď ma otlka.
Ako okruhliak vylovíš ma na dne
v meandri menom zámlka.

Vydriapeš si ma z popísaných hárkov,
spomedzi riadkov jedine.
Načo ti budem? Na pár žabiek skalkou
na utíšenej božej hladine.

Oberačky

1

Neplače vinič, že ho obrali
a teraz čaká nahý do jari,
až nové puky znova vyženu
úrodu hrozna vďaka koreňu.

Odídeš ako zástup z pohrebov,
vezmeš si srdce so sebou,
to jediné, čo zo mňa zostáva
ako po boji zástava.

V čase, čo nosí šatku ponurú,
budú ťa poznať podľa purpuru,
keď prenikne mi bolesť skrz
hrudný kôš krvou plnou slz.

2

Až tvoje srdce zaslzí,
len ako rosa na ruži.
Do dlane zopár kvapiek zhrň,
to pichľavé som ja, tvoj trň.
Z trnia je celá koruna,
láska spať chodí do trnia,
preto má srdce súcitné
a vypučí, a zakvitne.

Majáky

Marine Cvetajevovej

Sú prívetivé pobrežia,
a z diaľky sme ich bozkali,
a srdcia, čo k nim pobežia,
rozbili sa tam o skaly.

Vidím vás stávať na prove,
a pobrežie vás dojíma,
zamračené a nachové,
ach, drahá moja Marina.

Vietor vám siaha do vlasov
a prináša vám z hviezd
diadém z modrých topásou,
prekrásnych, ako päšť.

Voňavý vietor, znamenie,
nachový obzor rumenie.
Na brehu samé kamene,
napoly srdcia zlomené...

Krvavo svietia oblaky,
rútíme sa k nim rovnakí
po neskutočné zázraky,
nadarmo svietia majáky.

Tajomné vlny opité
a mesiac sotva za päťák.
Milujte, koráb rozbite
o skaly, žite! Tak.

Ivan Belokrylov

КРИЖКИН КОТ

У коты по утрам маема:
Создавать настроенье поэту,
Чтобы мысли достигли листа,
Чтобы строчки не канули в Лету,
Подсказать ему в полу-прищур,
Что и год не ценнее мгновений,
И что во время сказанный "мур" -
Точка лучших стихотворений.

Križkova mačka

Kocúra zrána čaká práca,
len odpočúvať z básnikových pier,
čo na ne zasa píše krása
a loviť verše na papier.

Keď pri tom pradiť, nebodaj i mraučí,
intímnych ranných dejov stály hosť,
verš po verši, vždy presnejší a krajší,
premieňa z pomínutelnosti na večnosť.

Z dvora

Žijem, no čas je pohnutý.
Vo všetkých dvoroch odrazu
červené líšky drhnú kohúty,
skrehnuté za noc od mrazu.

Možno len čosi vo mne zomiera,
od toho krv je červená,
na perách mám chuť od peria,
horkú chuť sna a trápenia.

Opakujú sa každý deň
tie ranné jatky bez konca.
To iba ja raz neprídem.

Na východ za mňa pokloň sa,
hod' za mnou gesto bezo slov
hoci aj rukou bezmocnou.

Ako strom

Ako strom lístia zbavujem sa vecí,
do koreňa sa vraciam na zimu,
beriem si lúky, jazerá a lesy,
no najviac tvár, tvár matkinu.

*Z tej tváre žil som, žízniavý a hladný,
uprostred púšte z čistej hladiny,
z tých tmavých nocí premenených na
dni,
z matkinej lásky, ktorá radí mi.*

*Medzitým láska dávno vyšla z módy,
čas nachýlil sa znova ku zime.
Späť do koreňov vracajú ma schody,
cestou mi svieta srdce matkine.*

Elégia rozlúčková

*Až z teba raz zomrie čo len čiastka,
zo mňa celkom všetko zhynie,
nezahynie iba láska,
túlať sa bude sama po krajine.*

*Až z teba raz kúsok zomrie,
jedno, čierny, a či biely,
vedz, že moje srdce väčšmi žobre,
aj keď som práve zomrel celý.*

*Až z teba raz zomrie polovica,
nájdi si len chvíľku, celkom krátku,
do chrámu choď, pomodli sa,
ja som práve zomrel bez ostatku.*

Tbilisi

*Bolo to dávno, v čase komunizmu,
s ľahkosťou farebného motýľa
minul som cestou na cintorín blíznu,
o almužnu tam skromne prosila.*

*Ale čím ďalej strmšia bola cesta,
z ľahkosti po kúsočkoch ubudlo,
nakoniec som sa nepohol viac z
miesta,
niekto ma mocne chytil pod hrdlo.*

*Bežal som naspäť s veľkou mincou v
dlani,
bol podvečer a bola nedeľa,
veď to ja sám som chodil po žobraní,
kým žobráčka dlaň ku mne vystrela.*

Vtáky

*Do môjho domu z blaženého ôstia,
plot-neplot, gánok-negánok,
už od úsvitu prichádzajú hostia,
do mojich vzdušných zámok bez
zámok.*

*Vlastne to ja som (v)časným hosťom u
nich,
u tej ich rovnej spevnej kolmice,
u tých ich hrdiel ku nebesám strmých.
Každý ma nimi znova napíše.*

*Jedného dňa, až bude nebo tmavšie,
hrst' rodnej zeme dá mi pod hlavu,
že som tu bol a smel som aspoň zavše
cítiť tú bolesť, takú spevavú.*

Moreplavec

*Na more vyjdeš, na život, nie na deň,
v kolíske z rakvy, s tým sa už raz
zmier.*

*Vietor sa snaží strhnúť plachty z
rahien,
no loď sa hýbe, naberajúc smer.*

*A ku sťažňu sa priväzujúš lanom,
k bolesti, ktorá kričí do dreva.
A more hučí, hučí v tebe samom,
a loď sa kníše, krvou zalieva.*

*A premieňa sa rakva na kolísku,
a kolíska sa mení na rakvu.
A to je celá miera tvojho zisku,
kým vlny z paluby ťa nespláchnu...*

Návrat

*Vracia sa ako vojak z frontu -
o barlách, na protézach, na vozíčku,
nikdy nie ako Pilát z Pontu,
a vraví pravdu, nielen polovičku.*

*Prichádza chromá, s jedným okom,
objíme ťa a hladí vlásy
v úplnom ohni, nikdy bokom
od spravodlivosti a lásky.*

*V láske ste ty a ona - dvaja,
a kde sú dvaja, tam je tretí,
a dvojica sa preto kajá,
nech má kam ustúpiť svätý.*

KEĎ SPLODÍM DIEŤA,

*neviem, či bude šťastné,
či bude milované
a či samo bude schopné lásky;
keď zasadím strom,
neviem, kto z neho
oberie úrodu,*

či dobrý alebo zlý človek;
keď píšem báseň,
nemám predstavu o tom,
kto si ju prečíta.
A predsa musím
vstať o štvrtej ráno,
a predsa žmýkam zo seba silu
do ostatnej kvapky,
a radosť ma premkýna,
aj keď za ňu zaplatím
obdobím smútku.

Kríže

V kraji, kde žijem, popri každej ceste
aj po sto metroch strieda krížom kríž -
otázka, predbiehači vetra, kde ste,
adrenalín, ty v ktorom hrobe spíš...
Vietor mi chladom holé sluchy líže.
Otázku kladiem, pod kríž ľaliu.
Prečo ich jazdu nespomalia kríže
a kam sa náhlia, kým sa zabijú.

Neverec

Boli aj také hlasy,
že neverí môj rým.
Som básnik neveriaci:
Niet Boha? - neverím.
Odporu sa mi klania
duša, som odpor sám.
Som básnik popierania,
zlobu vždy popieram.
Som ako v kúte kôpor,
kde zostal prázdny kút.
Som iba básnik - popol,
prežijem vlastnú smrť.

Hry

Keď píšem báseň, píšem slovo krása,
keď píšem krása, myslím pod tým
Boh,
keď píšem Boh, som opäť človek, zdá
sa,
keď píšem človek, práve padám z nôh.
Keď padám z nôh, to v udivení kľáčim,
keď kľáčim, Pán Boh odpúšťa mi
hriech,

a odpustené hriechy sú to, za čím
hýbe sa pokoj. Hviezdne nebo pieh
na tvojej tvári nakláňa sa ku mne.
Keď píšem láska, píšem zmysel hier,
no v hrách sa strácam vždy tak
nerozumne,
že ramenami krčí tráva, strom i zver.

Husle

Pánu Ivanovi

Mám husle od detstva,
majú len jednu strunu,
tá je však slovenská,
aj keď je za korunu.
Aj keď je za halier
a celá zhrdzavená,
hrá čisto, bez manier
plač tohto pokolenia.
Po našom koncerte,
keď struna dokonala,
verte či neverte,
vložia nás do futrála -
len ako malíček
na ruke k prstenníku,
povedľa husličiek
tichého môjho kriku.

Dieťa

1
Architektúra detských očí - aký je jej
sloh,
keď zdáva sa nám, hľadá na nás Boh.
Keď v očiach nemluvňata odrazu nás
stretá
Všemohúcnosť, čo zišla na dno sveta.
Čo ako tento čas je nezadržateľne
krátky,
nebesá pochádzajú z lona matky.
Blíži sa chvíľa, už je za dverami,
bratia,
keď späť do lona nebesá nás vrátia.
2
Pred matkou skláňal som sa, vždy sa
skláňam,
mamičiek nikdy nie je dost, mália sa
nám
ich úsmevy, ich požehnané objatia.

V tých objatiach sa duše k Bohu
obrátia.

Z matkinho lona ako cez bránu
vošli sme do sveta, nuž vojdime i do
chrámu.

Chrám lono je, kam svoje kríže zložia
detičky Božie. Chrám je Matka Božia.

3
Už nemám matku, ale viac je so mnou,
vypeká dobroty, veď syn sa vráti
domov.

K Bohu sa obraciam, viac neatáľaj,
matku vráť mi,
už domov chce syn, hoci márnotravný.

Matku mám v očiach, malí nezbedníci
premietajú mi jej tvár na sietnici.

Mesiac je na oblohe malou akvabelou,
po nociach nosieva mi pierka od
anjelov.

4
Matka, aj najmenšia, je taká veľká,
že úsmevom sa mení na nebeské
dvierka,
a keď nás potom mäkkou dlaňou
hladí,
na bránku mení sa v raji od záhrady.

Matky sú sväté. Sakrálnosť tých
chrámov
pre dieťaťko sa potom stáva mamou.

Až nebude nás? Kedy potom?
No vo večnosti, ale načo o tom.

5
Možno som iba hlupák, iba blázon.
Matku som mal rád. Tam som
kňazom,
kde matku bránia pevné božie strieľne,
do takých chrámov chodím denne,
aspoň pomyselne.

Pred takým oltárom sa modlím,
len aby som bol lepším, ak nie
dobrým.

Vykúkam spod okraja belasého pláštá,
čo nosí matka, volajú ju Láska.

Nič po nej nezostane

Nič po nej nezostane,
ani len pohľadnica,

len lôžko rozostlané.
Nikam však nenáhli sa,

šuchce sa popri peci,
voľačo hľadá asi.

Micuľka! No tak, kde si! -
mačiatko zľadáva si.

Spod perín hľadá mača
zvedavé, spod stola.
No starká práve kráča
po briežku do kostola.

Tichučko zopne dlane
pri dverách, v pravom rohu.

Nič po nej nezostane,
len to, čo dala Bohu.

Dve šálky

Okno a v okne kúsok neba.
Dve šálky čaju. Ja a ty.
Čo ešte mi tu viacej treba,
veď nesmierne som bohatý.

A načo sú mi kocky cukru,
a prázdny smiech, a klebeta.
Keď v твоjich dlaniach pery zmĺknu,
ticho je, čo si pamätá.

A ticho je, a dni sa menia,
a teplo stúpa do hrude,
a nebude viac osamenia,
a ani smútku nebude.

Bude len večnosť poézie,
dve šálky v mĺkvom zákryte,
keď z druhej šálky nebo pije,
darmo má uško odbité.

Omyly

1
Na celý život, na chvíľu
buď krásou môjho omylu,
zlož si mi hlavu na plecía.
Oči, tie moje nebesia,
otvor mi obe dokorán,
rád ti v tých očiach dokonám.

Otvor ich obe - napríklad
ako hrob, kde smiem zmrŕtvychvstať.

2
Spomienky - ako do hrobu
chodievam po jej podobu,

po teplo ako od vatry,
hoci mi dávno nepatrí.

V ohnisku, čo je zo skália,
plamene blčia, nepália,
a keď už tlie len pahreba,
priložím ruku za teba.

3
Niekde tam, kde ti spravidla
od lásky bozká chodidlá
nevinná mladosť, kde ti vlasmi
utiera nohy obdiv, je svet básní.

Premávajú sa ľahkonohé
po duši, po srdci i po oblohe.

No stavajú si kostoly
v človeku, až to zabolí.

4
Krása je ako návrat k mame,
pravdivá, aj keď klame,
keď sa s ňou ťaháš za prsty,
potrestá, ale odpustí.

Každá z jej pochvál, každý z trestov
viedol ma iba jednou cestou,
do obrazu, čo v božom ráme
bolesť nôh nesie domov k mame.

Elita

1
Vy bezcitní, vy chladom bohatí,
len ďalej obracajte kabáty,
červení, žltí, hoci modrí buďte,
neskryjete si svoje srdcia kruté.

2
Keď milujete, veľmi bolí to,
vy milujete však len koryto,
peniažky, jedno, čo je na nich,
ten oltár v chráme ošípaných.

3
Boli ste a budete vždy elita,
uvarí si z vás diabol jelitá.
Napraví to snád' jeden zdravas,
a možno diabol vygrecia vás.

4
Hodené boli kocky.
Možno ho spoznáte:
chodieval ako Trockij
v koženom kabáte.

Chodili vlastne v páre,
hrozní a veselí.
Druhú z tej jednej tváre
hľadajte v Bruseli.

Ten prvý s tvárou pátra
pozval ma ku stolu -
pohroziť, že ma skántria
pre lásku Kristovu.

Darilo sa im rúbať,
bili mi do nervov,
nazývajú ma, poza chrbát,
kádrovou rezervou.

Ten prvý, dozaista
šťastný a prachatý,
pribil ma vedľa Krista,
spieval mi roráty.

Aký som mu len vďačný!
Génius zámeru,
ach, Pane, dopriať ráč mi
nebeskú kariéru.

Miluje inotaje
tá moja neverná
duša, že u Teba je
kádrová rezerva.

Tvoj karierista ja som,
šplhám verš po verši,
rád, že raz budem aspoň
u teba najmenší.

Krajinka

Otrhanci sme, na smiech sme im,
drotári, čo sa s krošňou vláčia,
len čierna diera ľudských dejín,
krajinka, kde je každý druhý bača.

Krajinka lúk a horských slatín.
Má svätú tvár, a takú jemnú.
Kamkoľvek pôjdem, k nej sa vrátim,
nech vravia, čo chcú, milujem ju.

Desať spravodlivých

Ach, Pane Bože! Uzučký je pešník
ku tebe... Aký je môj chodník?
Abrahám neodsúdil hriešnych,
ešte aj s tebou handloval sa o nich.

Nepotrestaj ma za hriech mojich
Sodôm,

neodsúd' hriechy ani cudzích Gomôr.
Priviedol si ma pod svoj chrám, až k
schodom,
tak ako po nich nahor, hovor.

Stĺp

Každý verš by bol chvála
na tvoju bdelú nehu,
keby si o ňu stála.
Stojíš však na tom brehu,
kam môj spev nedosiahne.
Stojíš tam, smutná trocha,
len ako rahno v bahne,
len ako stĺp a socha.

Vybledli tvoje hviezdy
nad hlavou na korune.
Holub v nich roky hniezdi
a občas mesiac v splne.

Človek sa stále zmieta
a rúha už aj v srdci.
No tvoja ruka svätá
zadrží trestajúci

meč v ruke tvojho syna.
To nie ty stojíš v bahne.
Matička, všimni si ma,
keď môj hlas nedosiahne

k svätému tvojmu brehu.
To ja som v bahne socha,
len predstieral som nehu.
Oroduj za mňa trocha.

Súčasník

Som les, som bobor, pod'ho rúbať,
nech zostane tu holá poľana.
Už nebudem viac ohýbať si chrbát,
ako sa dáky žobrák ukláňa.

Užívam si, pekne si tu hoviem,
nestarám sa, že po mne zostane
pár hektolitrov moču, tona hoviem
a hrstka prachu sotva do dlane.

Kazašské milovanie

V to ráno na balkóne v Alma Ate
hľadel som doďaleka z hotela.
Tvoj zátylok mi vrazil, namáhate
sa zbytočne, a predsa si sa obzrela.

Zdvihla si ruku, zakývala dlaňou.
Odvtedy oči nestreli sa nám.
A nedozvieš sa, doteraz sa za ňou
ponad čas do tej diaľky pozerám.

Nepovedali sme si vtedy mnoho,
aj tak to bolo jasné bez rečí.
No netušil som, že aj zvyšok z toho
po mnohých rokoch dušu vylieči.

Pokus o lietanie

Aká je slabá chvála!
Nestíha za tebou, môj Pane,
nech by sa vtákom stala.
Len holé, prázdne dlane

bezládne dvíha, krídla
zlomené. V tejto dráme
nehľadá sa však na pravidlá.
Tu sa tak nepozemsky láme.

Melie ma k letu, sama perie
mojich chvál, láska hrozná.
Jej láskavosť ma berie
na chrbát, keď sa cesty rôznia.

Sama je let a sama šťastie,
tak čoho by sa bála!
Keď trpím, bolesť so mnou rastie,
kam nedosiahne chvála.

Európa

Či vari ozaj mám vziať do rúk hrudku,
na rozlúčku sa prežehnať a do hrobu
na rakvu spustiť miesto smútku
vznešenú, svätú tvoju podobu?

Alebo s tebou stať si do prievanu
perfidných dejín, nastaviť im hrud'
a takú ohrdnutú, stokrát opluvanú
v srdci ťa nosiť? - Trvaj, buď!

Kdeže je šarlát tvojej krásy hebký,
kto ručníček tvoj ešte zachytí,
ak už nie kríž, čo z Adamovej lebky
vyrástol, Kristus na ňom pribitý.

Nenávistníkom

Sú takí, ako staré ponožky
adresy menia, vlasť im býva cudzia.
A mne sú cudzí oni. Ako náročky
zo smutných očí vypadne mi slza.

Nemôžem za to, verte, netuším,
kam sa dá vôbec kráčať s dobou,
za cudzím hľadiac s vrúcnyim náručím
a pľujúc na svätú zem rodných
hrobov.

Tajomstvo lásky, v srdci ukryté,
nevyváži mi prepych. Sme si cudzí.
Nemilujete, radšej odíďte.
Doprajte pokoj našej rodnej núdzi.

Dve bremená

Uvažujem, a veruže neviem,
ktoré je ľahšie spomedzi dvoch
bremien,
či ozaj ľahké, čo ma zvádza z cesty,
alebo kríž, čo vo viere chcem niesť ti.

Treba si vybrať, čo niesť, no aj za kým.
Duša sa kriví pod bremenom ľahkým.

Len telo kriví bremeno, keď ťažké
ohýba dušu k pokore a láske.

Rodná reč

Píšeme svorne jedným jazykom,
no hoci každý na pravopis dbá,
ja píšem o Bohu, a ty zas o nikom -
nuž z jediného jazyka sú dva.

Teodor Križka

Rodná reč

Môj rodný jazyk ako cesta k lesu kriví
sa,
vonia a svieti slnkom ako živica,
z agátu, z púpav, z líp mi steká ako
med
do samej duše, aby musela sa chvieť.
Ja na tých husliach som len jedna z
mnohých strún,
ako je jeden nov a iba jeden spln
uprostred miliárd hviezd, kde jedine
tie slová rodné sú, čo boli matkine.

Origami

1

Ťažko vyriešiť jednou krátkou vetou,
či svet jeden je, či mnoho býva svetov.

No svet jeden, iba z jednej hlíny,
každý vidí ako celkom iný.

Teba taktiež každý inak vníma,
pre jedných si leto, pre iných zas zima.

Len ja si teba skladám ako origami -
celú, so všetkými obdobiami.

2

Čo ako je radosť úprimná a veľká,
básne nie sú nič viac ako skielka,
ktorých farebný lesk upúta a láka,
aby si ich prisvojila straka.

K nebu šepkám, do pichľavých
kriakov,
Pane Bože, zostaň hoci strakou,
do smrti sa žiadnej básne nevzdám,
zober si z nich, nes ich k hviezdnyim
hniezdam.

Z jesenných

1

Keď sa lístie drží na meravých
prstoch,
už-už spadne ako z hrazdy tlstoch,
majster vietor, ešte nevelký,
cvičí prstoklad, hrá na dierky
hrdzavých rín, cvičí stále dlhšie
krátku pieseň uzimenej duše.

Opakuje na ustatých kostiach
do úmoru skladbu ako Oistrach.

2

Čo som mal, už nemám, ani smietku,
úrodu mi vyzobali všetku
nočné vtáky, sadajú mi na plecía,
zobú mi z úst samy nebesia.

Pažravo mi zobú z úst verš za veršom
v trapiech, no aj v čase najlepšom,
pehu po pehe, báseň po básni ma zobú,
až sa prezobú mnou ku prázdnyim
hrobu.

3

Iba telo, nahé, bez košele,
pohodené, celé spustošené,
zanecháva po návšteve, zdá sa,
anjel, čo sa predstavuje: krása.

Zhorenisko, čím je anjel väčší,
väčším dymom prázdnotu mi lieči.

Z toho dymu, ktorý chrlia rumy,
aj z tých rumov verše povstanú mi.

4

Akoby sme sa pritúlili k mame,
milujeme a opúšťame,
len ako vták, čo vletel do húštia,
aj nás tá láska opúšťa.

Láska je večne prvá,
opúšťa, lebo trvá.

Bol to len prízrak večera,
čo nás opúšťa tak, že umiera.

5

Skoré rána z dlaní, z listov lieštia,
chladnou rosou jasné nebo veštia.
Či aj vo mne také nebo nastane,
kvapky rosy zbieram do dlane.

Každá kvapka, to je anjel bosý,
pýtam sa ich jednotlivo, kto si,
či si krása báseň objedná,
pýtam sa ich všetkých dovedna.

Čo ďalej

Čo ďalej, keď už lístie opadlo?
Na dne mlák unavené drieme
a z mlák je znova zrkadlo,
v ktorom sa nebo vidí obrátene?

Pod ľadom pulzuje len bublina,
žubrienka vzduchu na hnijúcom lístí.
Nijako zvlášť ju zima nevníma,
má pohľad nevinný a čistý.

Zima má iba jeden smer,
nechodí nikam, len sa schúli vnútri,
hlboko v nás, a po okraji pier
píše nám verše ktosi taký múdry.

Plná poľná

A milióny rozvíchrených vretien
krúti sa v prstoch, odvíjajú čas.
Je mi to jedno, génus či kretén
v očiach ľudí som, pozdravujem vás,
ó, ruky Božie, ruky môjho Kráľa!
Stane sa, pritrafí sa galiba.
Dávaš však toľko, aby som i z mála
čítal, že nič mi nechýba.

Keď má rád otec, zavše až tak bozká,
že dieťaťu sa zastavuje dych.

Ďakujem, Bože! Poslal si mi vojská
na boje v duši, zvíťazíme v nich.

Viera a láska, nerozlučný tandem,
životom smú mi ťažké kroky viesť...
Čo na tom, ak aj po ich boku padnem,
s takými druhmi zahynúť je česť...

Čo mi chýba

Nechýba mi v rieke protismerná ryba,
tvoje ticho vedľa mňa mi chýba,
chýba mi tá tvoja tichá zlosť
viac než ponad riekou most.

Chýba mi to ticho tvojho hnevu,
akoby mi prerezali cievu,
chýba mi to ticho, ktoré dvojhlasne
krvácalo mlčky do básne.

Chýba mi to ticho, čo ma ohraničí
tak, že kričí ako vtáča v kričí,
chýba mi to ticho, ktoré náhodou
uväzní ma krásnou slobodou.

Popol a mak

A zo všetkých strán sveta zlietajú sa
krdle,
z Popoluškinej misky vyberajú mak,
písmenká zobú, čo sa vzpríečia v hrdle
a narodili by sa zo mňa naopak.

Zdalo sa mi, som z jediného kusa,
viac poznajú však vtáky ľudskú
podobu,
hľa, zo všetkých strán zlietajú sa,
sekundy zo mňa zobú, až ma vyzobú.

Raz vyzobú mi z tváre poslednú z tých
minút,
čo požičal mi všetkých časov Pán,
no nijakej z nich nedovolí zhynúť,
veď so strateným časom stratil by sa
sám.

* * *

Keď ešte netuším, či noc je, či už ráno
a počuť, ako prší z hodín ihličia,
a áno, nekonečno prichádza k nám
samo,
a jeho vojská drvnia, no nič nezničia,

hlasnejší než pád bômb je úder jablák o zem.

Neviditeľný pavúk začne pnúť
od kmeňa ku kmeňu sieť, a ja môžem
počúvať chodidlá, keď lístím kráča
smrť.

S údivom stojím v strede toho ticha,
keď na plochých nohách nehmotných
sôch
večnosť sa ku mne nakláňa a dýcha
na obnaženú šiju hmatateľný Boh.

Básnik

U Boha robím v košíkárskej dielni
a hoci sa to vôbec nepatrí,
neporiadny a neposlušný veľmi,
z úrbových prútov splietam dve na tri.

Oráčiny

Jesenné rána na strechu mi kladú
priezračné ruky, celé od rosy,
chudobné dlane samoty a chladu.
Milovať sa chce tuhšie kohosi.

Privinúť sa a pevnejšie si vinúť
krajinu, polí odhalený stud,
na chvíľu ešte, aspoň na pár minút,
na starnúcu, no nechladnúcu hrud'.

Spustí sa hmla a celkom novú, čistú
šatôčku priloží, až sama zmeravie,
namiesto dlane figového listu
na nemohúce, nahé pohlavie.

Vajička

Do pavučiny jeseň oblieka
ostatky lístia, trávy suché chvenie.
Všetko sa končí, k Alfe Omega
vráti sa, slasť i utrpenie.

V kozmických lodiach vajíčok
na stebľa, ešte ukotvenom v bahne,
nádhra stúpa do výšok,
kde zjari v skafandroch sa liahne.

Niet veru väčšej pokory,
ako keď hovorí sa,
do inovate úhory
zavinie krása veľkorysá:

Zem pavučinou poviazem,
kým zmrŕtvychvstane krotké.
Nateraz spí a sníva sen
motýlia krása, uložená v bodke.

Putujúci

Povedľa seba idú kamsi svetom.
Držia sa za ruky. Je tma, je noc.
K priepasti idú, možno k svojim
deťom,
od Vianoc do Vianoc.

Cesta je dlhá, tvrdá, plná skália,
bez lavičky a bez studne.
Darmo sa modlia, darmo Boha
chvália,
ďiaľky je viac, čím viac z nej ubudne.

Na božom strome iba suché štepy,
len prikrášené, pusté obrázky,
vidomí, napriek tomu slepí,
milujúci, no len tak bez lásky.

Udavačom

Udavač môj, môj milovaný zradca,
ak práve donášať sa chystáš vláde,
pekne ťa prosím, choď alebo vráť sa -
chcel si byť prvý, posledný si v rade.

Neunúvaj sa, tvoja pravda žije,
hrdo ju dávno zvestovali druhí
na všetky možné svetské inštalácie
a vedia o tom cirkevnícke kruhy.

Za komunistov žaloval si moci,
že si ma videl vstúpiť do kostola
a teraz kričíš, zbabelec či kto si,
že moskovská je moja aureola.

Odpúšťam ti, veď odpustil som dávno
všetkým, čo v klamstve hravo
predbehli ťa,
i tým, čo majú mnoho takých správ,
no
čakajú, či sa dakto neopýta.

Udávali ma vtedy a aj potom,
a udávať ma ešte iba budú,
vedome, a vraj netušili o tom,
bez rozpakov a bez štipôčky studu.

Otcovrah, zlodej, fašista a zradca,
naničhodník a nevedno, čo ešte,
no skrátka ktosi, z koho slušnosť

zvracia

a spravodlivosť zatína si päste.

*Nože sú nože - v chrbte a či v chlebe,
lož skúša len, či na niečo sú súce.*

*Odpúšťam ti, veď odpúšťam tak sebe
horkosť, čo by mi znetvorila srdce.*

Nebožtíci

*Určite nie sú mŕtvi, iba spia
na druhej strane hliny, lebo z ticha
ich mĺkva vernosť, pokorná a psia,
zeleným ohňom trávy dýcha.*

*Zjari, keď husto prší nadránom
a z každej kvapky býva nota,
konkurujú tej hudbe šafranom
tí z druhej strany toho plota.*

*Spia. Ale zavše vypúšťajú z úst
omamné vône orgovánu,
akoby detsky namáčali prst
do vandlíčka, sem, na tú našu stranu.*

*Zmyselne vlhkým temným papradím
na tvoje stehná bez ostychu siaha
ich čujný spánok. Ja len prezradím,
že nie sú sami za hranicou blaha.*

*Spia, ale ja aj za nich bdiem
do krásy, ktorou ustavične búšia
sem, na tú našu hluchú zem,
kde zavše ich tak jasne cíti duša...*

Preklady

*Kto ľúbi dvakrát, už viac neľúbi,
ani len naoko, a ani obrazne.
Preložte báseň z hudby do hudby!
Preložte hudbu z básne do básne!*

*Preložiť skúste srdce do srdca!
Podarí sa vám vymeniť len krv,
a hoci bude taktiež horúca,
to srdce bude ďalej ako prv.*

*Nepreložiteľný je okamih,
keď v človeku sa krása narodí
z ďalekých, celkom neznámych
galaxií a z božskej náhody.*

Povala

*Keď mi je úzko, pozerám sa z pôjda
cez vypadnutú škridlu na vrcholce*

čerešní,

*bez slova ležiac na sene, a povala ma
hojdá.*

*A vtedy, mama, prichádzaš a čosi
šepneš mi.*

*Nerozlišujem význam slov, len hudba
hlások*

*láska ma po tvári a cítim silu
modlitieb,*

*tú symfóniu oblohy, ten kvások,
z ktorého pečieš v mojom srdci chlieb.*

*Vtedy viem naisto, že si a že si so
mnou,*

*hoci sa nesmie dotknúť ani dych
očí, čo láskavé sú, dobré ako domov,
vzdialených milých očí matkiných.*

*Bez slova hovorím ti, mama moja,
príď mi*

*požehnať aspoň chvíle, nech sú
blažené.*

*Bez slova ležím, len tak, cez puknuté
škridly*

do neba hľadím, ležiac na sene.

Starenka

*Má času čakať, hoci čas sa kráti,
starenka v okne, hlava šedivá.*

*Za každým vlakom na zápolnej trati
zodvihne oči, keď sa nedíva.*

*Vagóny v diaľke, iba také čiarky,
jej skromným dňom sú vzácnym
korením.*

*Nevedno ako, ale vedia starkí
pohľadom vidieť, k zemi sklopeným.*

*Kocúrik vojde k starkej do chalupy,
stvorenie božie máva často hlad.
Ani dnes nikto z vlaku nevystúpi,
ale je nádej, zajtra, azda, snáď.*

*Ticho je tu, až počuť v sieti muchu,
na čas však nieto žiadnych pavučín.
Chodím k nej zavše, klaniam sa jej v
duchu,
raz sa aj ja tak čakať naučím.*

Uzlíček

*Prevláčať vlastné kosti z miesta na
miesto,*

*tak to je život?
Stretnúť a nazvať nevestou
uzlíček clivôt?*

*Studený rozum, to je pre človeka trest,
chrám, ktorý praská.
Jediné, čo tu stojí za to niest',
je láska.*

*Na krk si zavesiť jej omínavý chomút,
tak to má zmysel.
Dovoľ jej poviazať ťa, donúť
na ústup hrubosť čísel.*

*Čokoľvek bolo, je už za nami,
vrátiť sa nedovoľ mi.
Aj osamelý, ale zviazaný
láskou som voľný.*

Materčina

*Keď vyliezol som z rajskej jaskyne,
keď vyliezol som z rajských jaskýň,
odniesol som si slová matkine
a v ústach iba jeden jazyk, matkin.*

*A hoci mi ten jazyk odstránia,
kolovať budú v mojich žilách ďalej
matkine slová, hoci z ústrania,
zo samej lásky, hoci malej.*

*Môžem byť malý, menší, najmenší
spomedzi malých, drobný ako hrášok,
z matkinho jazyka ma vylieči
iba smrť, odvrátená strana hlások.*

*No aj z tej druhej strany, na rube
života, ktorý býva taký krátky,
nijako nepodľahne záhube
jediný jazyk, jazyk mojej matky.*

Paganini

*Nemôžem za to, že vy nesmiete,
kam môže slovo, keď ho vyjú vlci,
nemôžem za to, že si klamete,
a preto slovo usedavo mlčí.*

*Vezmite do rúk nôž a zarežte
uprostred hrude ustráchané jahňa,
a buďte slobodní i v árešte,
i po krk v strede mazľavého bahna.*

*Nechodí ten, čo hviezdy zažína,
cez trasoviská zbabelého srdca,
nepristaví sa v duši Kaina,
nadarmo v prosbách vyplúva si pľúca.*

*V skutočnosti niet ozaj žiadnych strát
v nástroji, ak ho láska naladí mu.
Zobudte sa a prestaňte sa báť,
položte s Kristom nohu na hladinu.*

*Neunúvajte sa, poviem vám,
úspešným byť tu odmietam,
za úspech vopred ďakujem vám pekne.
Úspešný byť, a kdeže - v pekle?*

*Jakubov rebrík do neba
nikomu v pekle netreba,
do pekla aj tak bez rebríka sáču
falošné slzy ľútosti a plaču.*

*Zápasil som už s anjelom,
a mám to čierne na bielom,
no pôjdem šteblík po šteblíku
k životu, a nie ku zániku.*

Omyly

1

*Na celý život, na chvíľu
buď krásou môjho omylu,
zlož si mi hlavu na plecía.
Oči, tie moje nebesia,*

*otvor mi obe dokorán,
rád ti v tých očiach dokonám.*

*Otvor ich obe - napríklad
ako hrob, kde smiem zmŕtvychvstať.*

2

*Spomienky - ako do hrobu
chodievam po jej podobu,
po teplo ako od vatry,
hoci mi dávno nepatrí.*

*V ohnisku, čo je zo skália,
plamene blčia, nepália,
a keď už tlie len pahreba,
priložím ruku za teba.*

3

*Niekde tam, kde ti spravidla
od lásky bozká chodidlá
nevinná mladosť, kde ti vlasmi
utiera nohy obdiv, je svet básní.*

*Premávajú sa ľahkonohé
po duši, po srdci i po oblohe.*

*No stavajú si kostoly
v človeku, až to zabolí.*

4

*Kráska je ako návrat k mame,
pravdivá, aj keď klame,
keď sa s ňou ťaháš za prsty,
potrestá, ale odpustí.*

*Každá z jej pochvál, každý z trestov
viedol ma iba jednou cestou,
do obrazu, čo v božom ráme
bolesť nôh nesie domov k mame.*

Vtáky

*Do môjho domu z blaženého ôstia,
plot-nepLOT, gánok-negánok,
už od úsvitu prichádzajú hostia,
do mojich vzdušných zámok bez
zámok.*

*Vlastne to ja som (v)časným hosťom u
nich,
u tej ich rovnej spevnej kolmice,
u tých ich hrdiel ku nebesám strmých.
Každý ma nimi znova napíše.*

*Jedného dňa, až bude nebo tmavšie,
hrst' rodnej zeme dá mi pod hlavu,
že som tu bol a smel som aspoň zavše
cítiť tú bolesť, takú spevavú.*

Moreplavec

*Na more vyjdeš, na život, nie na deň,
v kolíske z rakvy, s tým sa už raz
zmier.*

*Vietor sa snaží strhnúť plachty z
rahien,
no loď sa hýbe, naberajúc smer.*

*A ku sťažňu sa priväzujeteš lanom,
k bolesti, ktorá kričí do dreva.
A more hučí, hučí v tebe samom,
a loď sa kníše, krvou zalieva.*

*A premieňa sa rakva na kolísku,
a kolíska sa mení na rakvu.
A to je celá miera tvojho zisku,
kým vlny z paluby ťa nespláchnu...*

* * *

*Keď ešte netuším, či noc je, či už ráno
a počuť, ako prší z hodín ihličia,
a áno, nekonečno prichádza k nám
samo,
a jeho vojská drvčia, no nič nezničia,
hlasnejší než pád bômb je úder jablák o
zem.*

*Neviditeľný pavúk začne pnúť
od kmeňa ku kmeňu sieť, a ja môžem
počúvať chodidlá, keď lístím kráča
smrť.*

*S údivom stojím v strede toho ticha,
keď na plochých nohách nehmotných
sôch
večnosť sa ku mne nakláňa a dýcha
na obnaženú šiju hmatateľný Boh.*

Teodor Križka

Don Quijote

*Prišiel som zďaleka, z tých požehnaných vekov,
kde rieka stokou nebola, no ešte bola riekou
a ľudské kolená si pokľakli, keď s hostiou šiel kňaz,
takéto časy boli raz.*

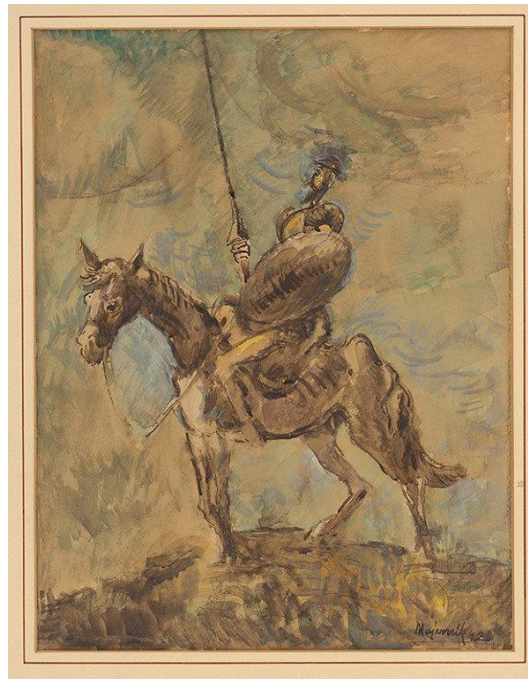
*Mladíci všetko predali, rodný dom, rodné pole
a kúpili si koňa - celkom z vlastnej vôle,
a kúpili si brnenie a kúpili si meč.
Ó, rieka naspäť teč!*

*Zástupy mužov opustili vôňu jarných sadov,
neomámila ich túžba, svojou vznešenou a mladou
nádherou nepokorili ich čary žien.
Len svätosť, diaľka len.*

*V ďalekých sadoch čakala ich sladkosť iných plodov,
s očami dokorán tisícky ich šli za slobodou.
Veky už zaviali rad nekonečných stôp,
zostal však Boží hrob.*

*Nešiel som s nimi po púšti tou cestou bezútešnou,
doma som z lásky tešil srdcia svojou piesňou,
tie srdcia, ktoré za rytiermi trápil žiaľ,
niežeby som sa bál.*

*Až odtiaľ, zďaleka, z tých požehnaných vekov,
kde ešte bývala časť čtou ako rieka riekou,
z tých vekov viery, nádeje a hrdinstva, z tých čias
pochádza aj môj hlas.*

Cyprián Majerník, Don Quijote

Teodor Križka

Spiaca

*Spí v kresle, krásne pohodená,
len taká neha, celá z plyšu,
už ani dievča, ešte však nie žena,
jej spiace prsty listy píšu.*

*Smútiť jej vôbec nepristane,
no smúti krásne, pozrite sa,
a listy, práve napísané,
nosia jej túžby na nebesá.*

*Verí, že sen ju nepodvedie
a akáže to bude sláva!
Zatiaľ niet odtiaľ odpovede,
no sníva, snívať neprestáva.*

Portrait of Vera Repina, the artist's wife
by Ilya Repin, 1882
Oil on canvas ; 143 x 94 cm
Tretyakov Gallery, Moscow

Teodor Križka

Kosec

*Zas na trh spravodlivosti sa vlámal
a podliak váži plody v miskách váh.
Poctivosti ma učí zlodej, klamár
a srdečnosti násilník a vrah.*

*Podvodník káže, ako mám byť šťastný,
zradca sa bije päťou do hrude,
že nikto väčšmi neposlúži vlasti,
vraj bez neho vlasť vôbec nebude.*

*Šťastie a sláva, nežné krásky - kto sú?
Princezné, v hrsti tisíc ľalíí.
Prv, ako objímu ťa, brúšia kosu
a včas ti ostrím prejdú po šiji.*

Ilustrácia: Teodor Tekel, OFM - Hľadanie ľudskej tváre

Teodor Križka

Salome

*Víri sa prach a v oblej vášni tanca,
keď aj kráľ pri tej kráse znehybnie,
všetko jej sľúbi... Pane Bože, staň sa!
Čo sľúbi, Boh už vie, no jeho pery nie.*

*Nadchýna sa a podvedome mľaská.
Vzdorujú údy, ale oči nie.*

*A na stole už leží, leží tácka,
Krstiteľova hlava na nej spočinie.*

*Na kráľa myslím, keď sa vlnia boky
tej mladej krásy menom Salome.
Roky k nej vzhliadam s vášňou, pokým
tancuje u mňa po dome.*

*Tancuje krása. Stupňuje sa dráma.
Sľubujem všetko. Krotko, bez ponôs.*

*No namiesto tej svätej hlavy Jána
prinášam vlastnú hlavu na podnos.*

https://scontent.fbts4-1.fna.fbcdn.net/v/t1.0-9/46785151_2471264049566843_595122273535393792_n.jpg?nc_cat=106&nc_ht=scontent.fbts4-1.fna&oh=35e8956b42e6f32489c9dbf726b23923&oe=5C7312DC

TEODOR KRIŽKA

**Chvála trňa
Maji Pliseckej**

*Neodmietaj môj plač a moju chválu,
Ježišu Kriste, nebeský môj Kráľu!
Nijaká duša nie je na predaj,
len kupčikov s tou dušou odmietaj.*

*Nekúpil som si otca ani matku,
nekúpil som si národnosť a vlasť,
nekúpil som si krásu tohto sviatku,
tie tvoje lúky, kam sa chodím pásť.*

*Som iba oslík na tých твоjich stráňach,
len občas híkam básne, keď som sám
a mám strach z tváří, ktoré kreslí Cranach,
i že sa na ne aj ja podobám.*

*Híkam tu svoje Pax a svoje Šalom,
tým teplým šalom v zime prikrytý.
Ježišu Kriste, zostaň mojím Kráľom,
bútľavou vrúbou, bičom z rakyty.*

